

Antwoorden kast 2 groepen 5 en 6

deel 1

inhoud

1. Gevaarlijke dieren	3	24. Vliegers	26
2. Airbus	4	25. Windmolens van vroeger	27
3. Mens en dier	5	26. Bevers	28
4. Het weer	6	27. Huid en haar	29
5. Paarden	7	28. Draken	30
6. Water	8	29. Bruggen	31
7. De school van vroeger	9	30. Mars	32
8. Beroemde Nederlanders	10	31. Woestijnen	33
9. Kastelen	11	32. Zout	34
10. Hoe werkt dat?	12	33. Uilen	35
11. De Noordpool	13	34. De maan	36
12. Bacteriën	14	35. Blind	37
13. Ontdekkingsreizigers	15	36. Vogels op reis	38
14. Paddenstoelen	16	37. Licht	39
15. Chocolade	17	38. Op gladde ijsers	40
16. Graven naar vroeger	18	39. Tandem	41
17. Dolfijnen	19	40. Onweer	42
18. Tijd	20	41. Zuivel	43
19. Je ogen bedrogen	21	42. Snavels	44
20. Papier	22	43. Piramides	45
21. De luchthaven	23	44. Slimme dieren	46
22. Hout	24	45. De haven	47
23. Geluid	25	46. Bijgeloof	48

[Bekijk hier alle boeken met een korte beschrijving](#)

www.edubook.nl

Antwoorden 1 Gevaarlijke dieren

1. Welk woord past in de zin? Streep het foute

goed
/fout

woord door.

- A. Muggen in _____ veroorzaken malaria.
Tropische landen/watergebieden
- B. Pijlgifkikkers hebben felle kleuren. Daarmee _____ze hun vijanden. *waarschuwen/ bedreigen*
- C. IJsberen zijn vooral gevaarlijk als ze _____.
mensen zien/ jongen hebben
- D. De _____ olifant wordt ook gebruikt als trekdier.
Afrikaanse/Indische
- E. De zee krokodil doodt zijn prooi door _____.
een doodsbet/ verdrinking
- F. Het gif van een dooskwal zorgt voor _____.
jeuk/hartproblemen

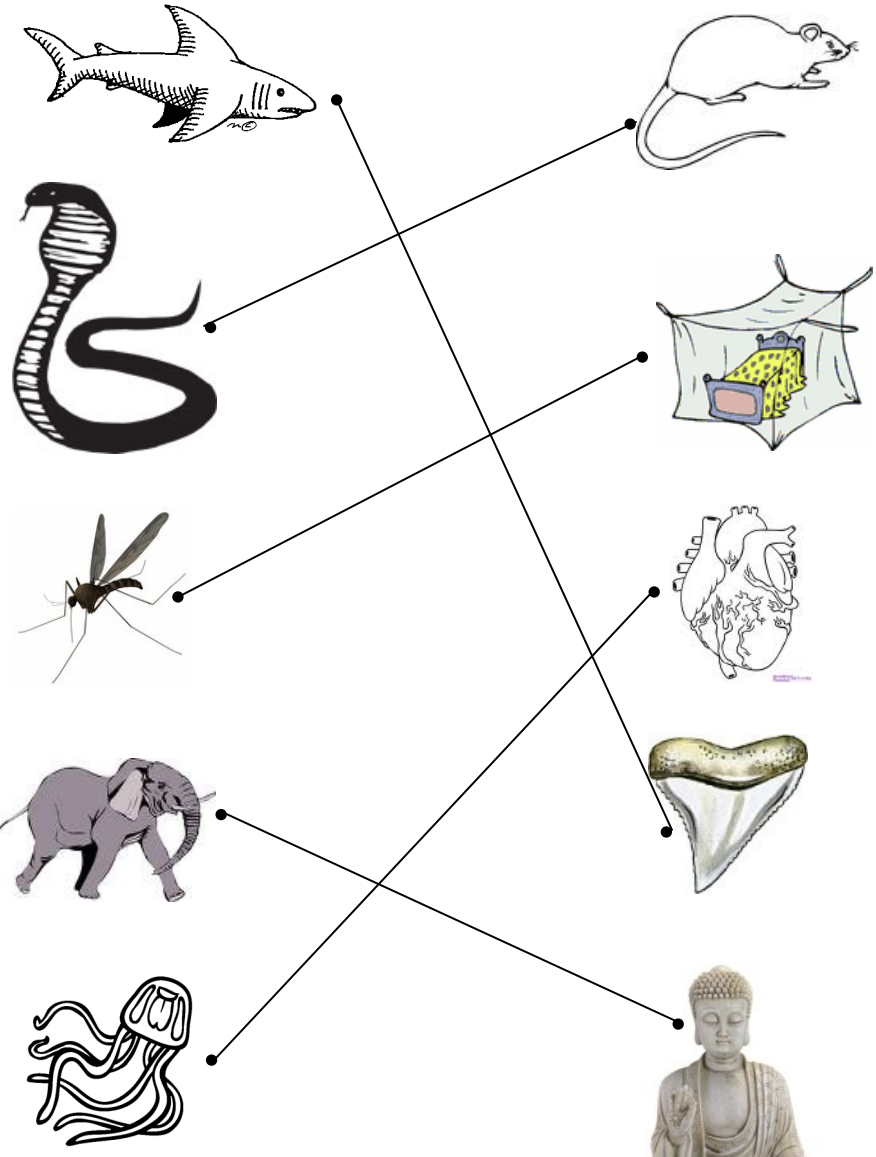
2. Over welk dier gaan de zinnen? Vul het dier in op de lijn.

- A. Wij zorgen voor 1 miljoen doden. **de mug**
- B. Mijn jongen worden in mijn lijf in een ei geboren. **de haai**
- C. Mijn bijnaam is "De Zwarte Dood". **de Afrikaans buffel**
- D. Ik verhuis mijn jongen steeds naar een ander nest. **de leeuw(in)**
- E. De zeeschildpad is mijn enige vijand. **de dooskwal**
- F. Ik eet ook mijn eigen soort op. **de cobra**
- G. Mijn gif wordt gebruikt op pijlpunten. **de pijlgifkikker**

Gevaarlijke dieren

1

3. Trek een lijn tussen de plaatjes die bij elkaar horen.

Antwoorden 3 Mens en dier

1. Vul de woorden op de goede plaats in. Lees eerst alle zinnen voor je gaat invullen. Kies uit: *ADL-helper, de langstaart makaak, de dolfijn, de otter, de golden retriever, de kapucijnaap, de signaalhond*.

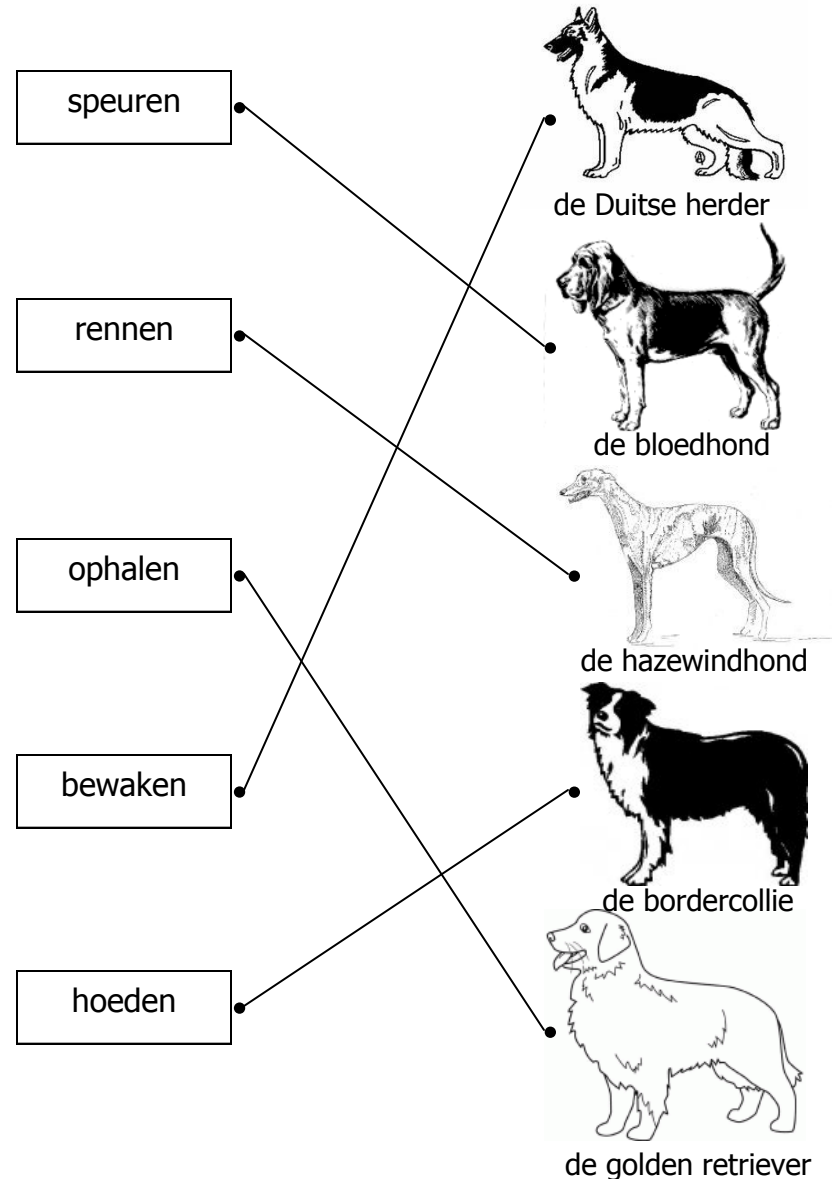
- A. Ik help dove mensen. **de signaalhond**
- B. Ik open deuren en druk op liftknoppen. **ADL-helper**
- C. Ik klim hoog in palmbomen op zoek naar kokosnoten. **De langstaart makaak**
- D. Ik ben een geschikte ADL-helper met mijn handen. **de kapucijnaap**
- E. Ik word soms gebruikt als spion. **de dolfijn**
- F. Ik ben een geschikte visser. **de otter**
- G. Ik leid mijn blinde baas keurig om obstakels heen. **de golden retriever**

2. Welke antwoord van de twee is goed? goed /feut
- A. *Afrikaanse/Indische* olifanten zijn geschikte helpers om boomstammen te verslepen.
 - B. Langstaartmakaken in *India/Thailand* helpen bij het plukken van kokosnoten.
 - C. Otters in *Bangla Desh/ Thailand* helpen vissers bij het vissen.
 - D. Dolfijnen speuren vermiste *schepen/mariniërs* op.
 - E. Een signaalhond waarschuwt zijn baas als hij *geluiden/geuren* opmerkt.
 - F. Een poedel is goed in *ophalen/speuren*.

Mens en dier

3

3. Wat kan elk van deze rashonden heel goed. Trek een lijn naar het juiste antwoord.

Antwoorden 4 Het weer

1. Vul de "weerwoorden" op de goede plaats in:

mist, hagel, weersatelliet, weerhut, ijzel en Beaufort

- A. Deze ijskristallen worden zo zwaar dat ze naar beneden vallen. **hagel**
- B. Op een bevroren ondergrond bevriest de regen. **ijzel**
- C. Dit is de maat voor de snelheid van de wind. **Beaufort**
- D. Hier hangt de thermometer uit de regen, zon en de wind. **weerhut**
- E. Hoog boven de Aarde help ik bij het voorspellen van het weer. **weersatelliet**
- F. Ik ontsta op het moment dat vochtige lucht heel snel afkoelt. **dauw**

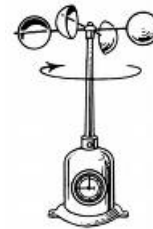
2. Welk antwoord van de twee is goed? goed / fout

- A. K.N.M.I betekent *Koninklijk Nederlands Meteorologisch instituut/ Koninklijk Nederlands Meet Instituut*.
- B. Alle neerslag komt uit *bewolking/bewegende lucht*.
- C. Als het vriest is de temperatuur *onder/boven* nul.
- D. Als dauw gaat bevroren noem je dat *rijp/ijzel*.
- E. In een schotelhutje zit een *regenmeter/thermometer*.
- F. Een meteoroloog houdt zich bezig met *meteoren/het weer*.

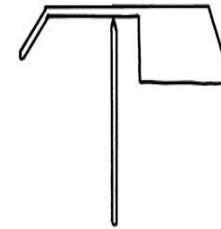
Het weer

4

3. Weerkundigen gebruiken instrumenten om het weer te meten. Schrijf de goede naam bij elk instrument.

windsnelheidmeter

windvaan

thermometer

4. Wat voor weer wordt het? Ken je alle tekens van de weerkaart? Schrijf onder elk plaatje wat voor weer het wordt

onweer

regenbuien

opklaringen

zonnig

bewolkt

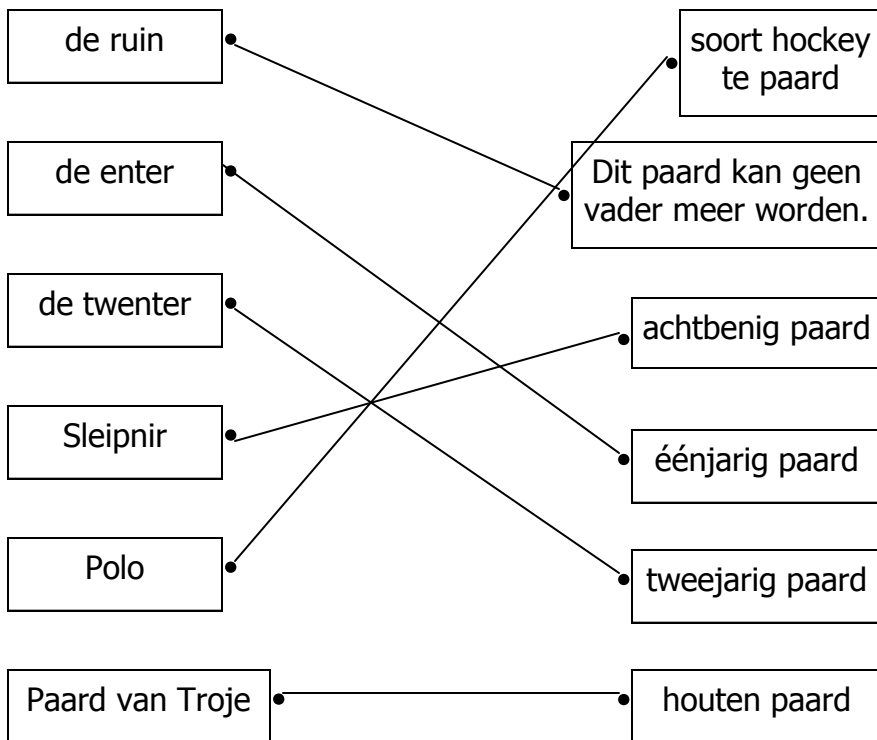
sneeuw

Antwoorden 5 Paarden

1. Paardachtigen zijn één grote familie. Welke drie woorden horen bij de paardachtigen. Maak de rondjes dicht.

- kuddedier planteneter tandenslijten niet
 hoeven galopperen lastdier

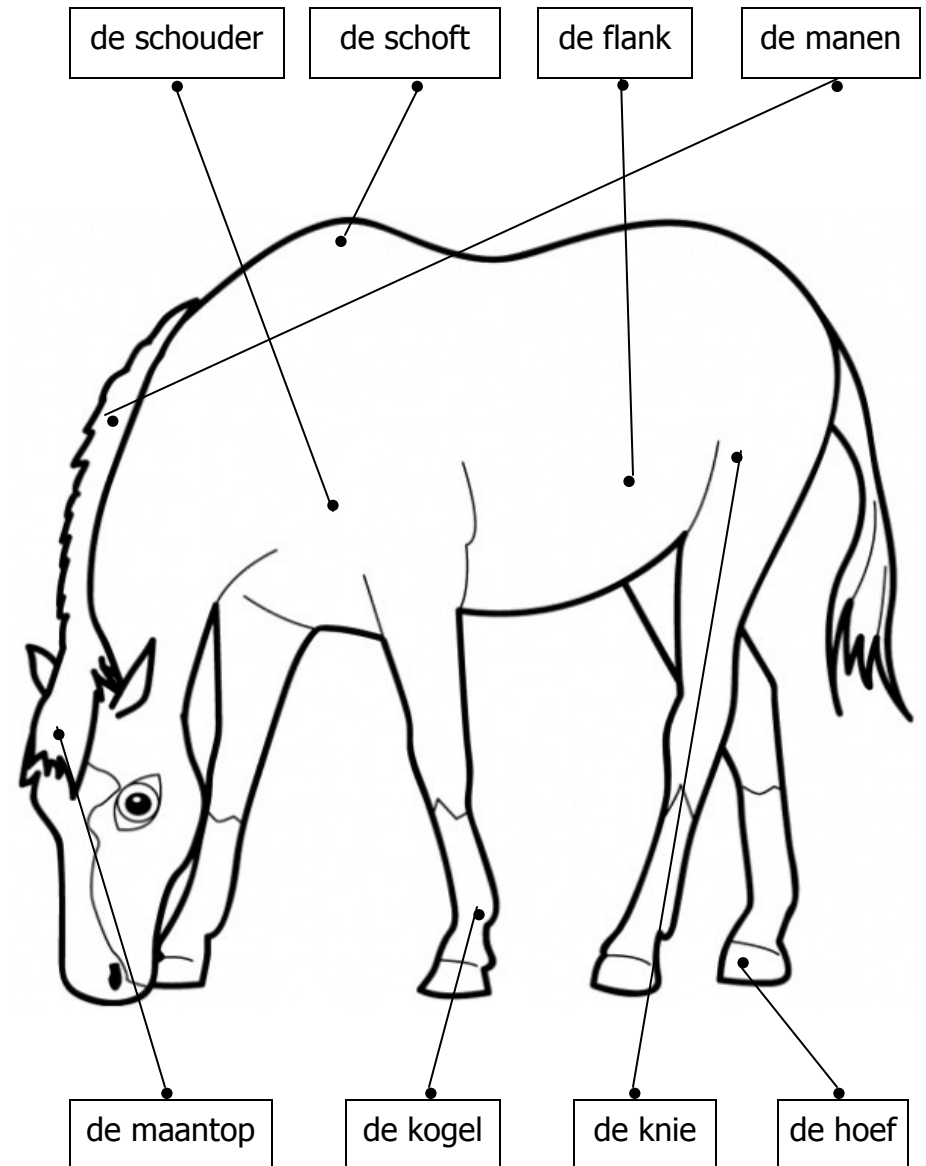
2. Maak de paardenwoorden uit de linkerrij vast aan een woord uit de rechterrij. Trek een lijn.

Paarden

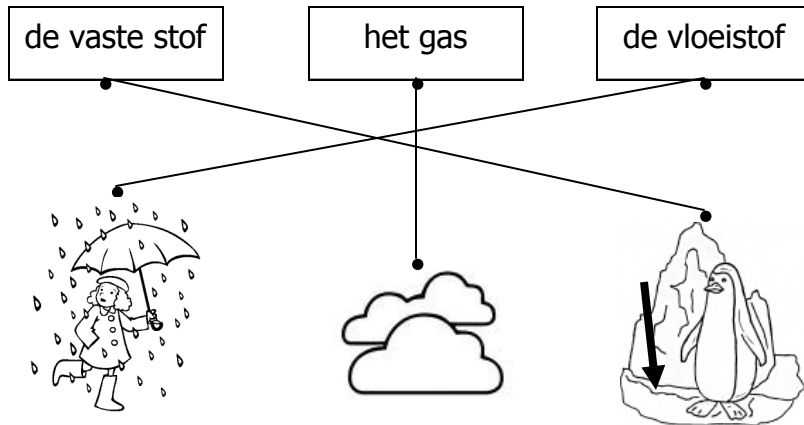
5

3. Ken je de verschillende delen van het paard?
 Ken je de lichaamsdelen van een paard? Trek de lijn tussen stip en het goede lichaamsdeel.

Antwoorden 6 Water

1. Water is heel bijzonder. Het komt in drie vormen voor in de natuur. Maak de drie woorden aan het goede plaatje vast.

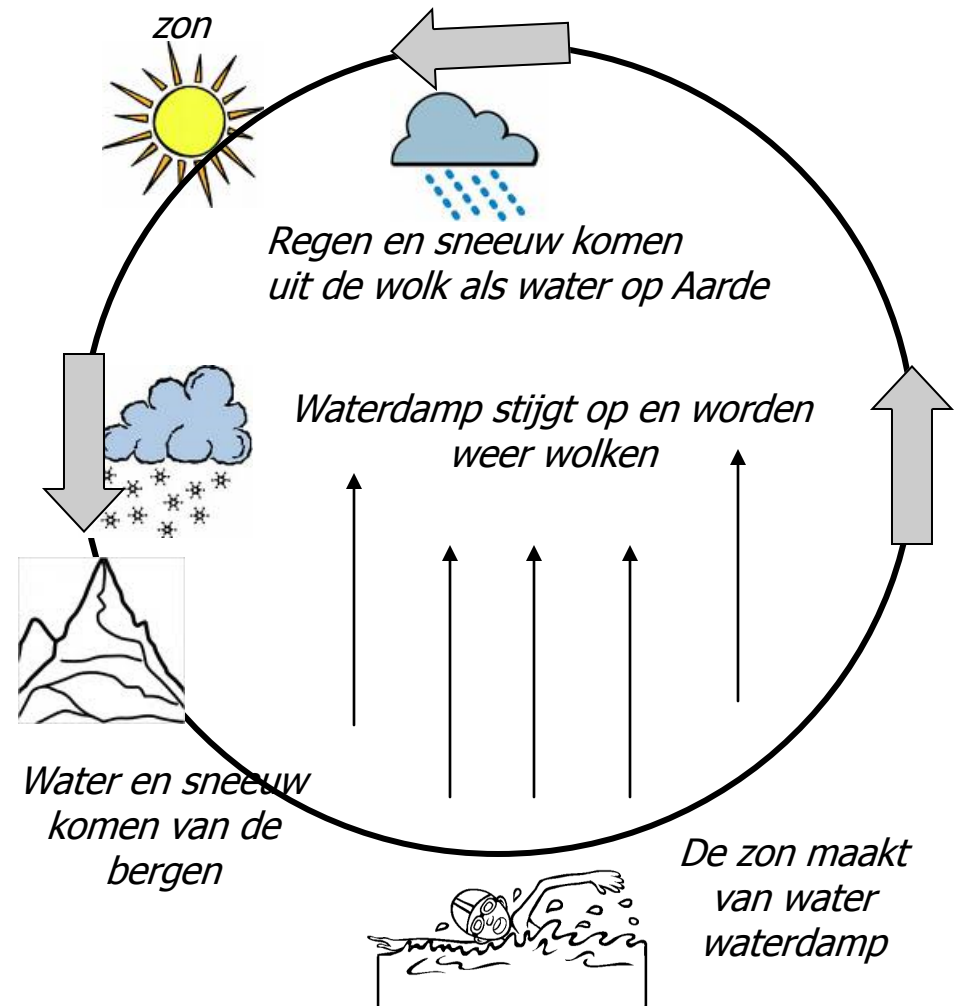
2. Welk antwoord van de twee woorden is goed? goed
fout

- A. Als water gaat koken wordt het een *gas/vloeistof*.
- B. Waar zoet water en zout water bij elkaar in de buurt komen krijg je *zoutig/brak* water
- C. Oppervlaktewater komt uit *rivieren/de waterleiding*.
- D. Regenwater dat in de grond zakt, noem je *grondwater/gootwater*.
- E. Als vuil water door *zand/chloor* zakt wordt het schoner.
- F. Het riool is een soort *afvoerbuis/waterleiding*.
- G. *Frisdrank/water* helpt om afvalstoffen uit je lichaam weg te spoelen.
- H. Als je plas heel *donker/licht* is, heb je genoeg gedronken.

Water

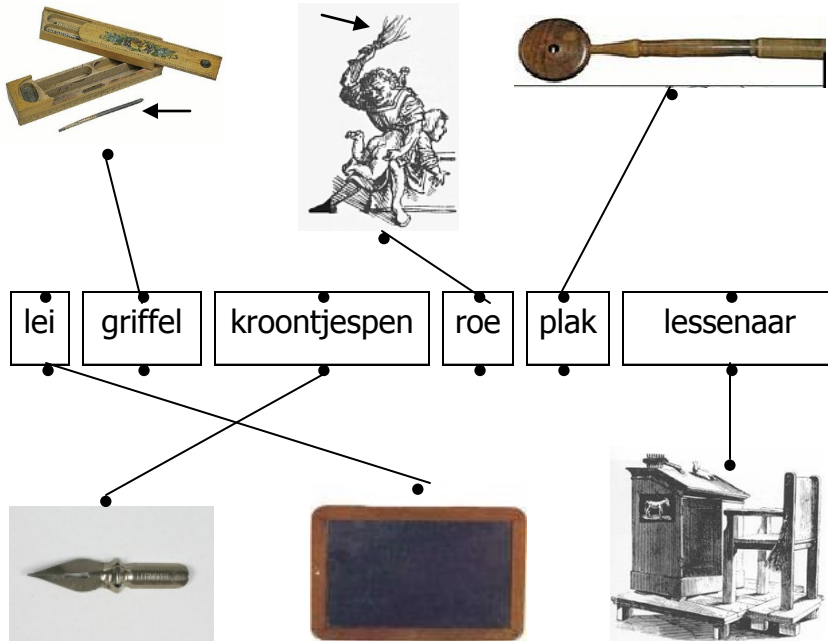
6

3. Teken de kringloop van het water. De cirkel staat er al met een begin. Gebruik de volgende woorden in de cirkel: *zon, wolken, regen, sneeuw, zee, bergen en waterdamp*. Je kunt ook kleine tekeningen maken bij je uitleg.

Antwoorden 7 De school van vroeger

1. Voorwerpen uit de school van vroeger. Ken je alle namen? Maak de woorden aan de goede plaatjes vast.

2. Zijn de zinnen *waar* of *niet waar*?

goed /fout

- A. Leesboekjes gingen vroeger alleen maar over brave kinderen. *waar/niet waar*
- B. Als de meester vroeger de duif naar je toegooide, kreeg je een beloning. *waar/niet waar*
- C. Heel vroeger kwamen in de zomer minder kinderen naar school. *waar/niet waar*
- D. Een meester kon vroeger ook koster van de

De school van vroeger

3. Schrijf vier verschillen op tussen jouw school en een school van vroeger.

1. Er wordt nu niet meer geslagen.	
2. Je zit niet meer de hele dag met je armen overelkaar.	
3. Alle kinderen moeten naar school.	
4. Je betaalt je meester geen schoolgeld.	
5. Vroeger had je alleen meesters.	
6. Je meester heeft geen andere baan.	
7. De lokalen zijn licht.	
8. Je schrijft nu met een balpen of vulpen.	
9. Je leert nu ook met een computer	
10. Boeken gaan ook over ondeugende kinderen.	

Antwoorden 8 Beroemde Nederlanders

1. Ken je de 6 beroemde Nederlanders. Schrijf de juiste letter onder de plaatjes. Kies uit: *A. Willem van Oranje, B. Vincent van Gogh, C. Anne Frank, D. Antoni van Leeuwenhoek en E. Rembrandt*

A

D

E

C

B

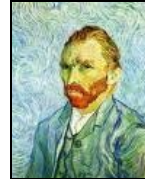
2. Over wie gaan de volgende zinnen. Vul de letters in die je gebruikte bij vraag 1

goed /fout

- A. Ik schilderde veel landschappen met felle kleuren. **B**
- B. Ik prikte van alles uit de natuur op een naald. **D**
- C. Ik maakte etsen over verhalen uit de Bijbel. **E**
- D. Ik zag door het zolderraam alleen de lucht en de top van een kastanjeboom. **C**
- E. Over mij wordt gezongen in het volkslied. **A**

Beroemde Nederlanders

3. Welke woorden horen bij mijn foto? Kies uit: *zelfmoord, dagboek, microscoop, de 80-jarige oorlog, lakens, het Achterhuis, de Nachtwacht, van Nassau, Parijs, van Rijn, familie koningin Beatrix*

zelfmoord, Parijs

dagboek, het Achterhuis

microscoop, lakens

de Nachtwacht, van Rijn

de 80-jarige oorlog, familie koningin Beatrix

Antwoorden 9 Het kasteel

goed
/fout

1. Zijn de volgende zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. Het woord kasteel komt van het woord castellum. *waar/niet waar*
- B. Kastelen gaven alleen bescherming aan de kasteelheer. *waar/niet waar*
- C. Een mottekasteel was gebouwd op een heuvel. *waar/niet waar*
- D. Door een mezekouw kon je de vijand zien aankomen. *waar/niet waar*
- E. De donjon was de hoogste toren in een kasteel. *waar/niet waar*
- F. Het woord "steenrijk" komt uit de tijd van de kastelen. *waar/niet waar*

1. Zet de cijfers voor de woorden op de juiste plaats

in. Kies uit:

1. *Muiderslot*, 2. *buskruit*, 3. *barbacane*,
4. *Binnenhof*, 5. *evenhoge* en 6. *kat*

- A. Een extra poort voor een kasteel noem je een **3**.
- B. Door de uitvinding van het **2** verdwenen de kastelen.
- C. Het **4** is de plaats waar de regering zit.
- D. Het **1** is een bekende Nederlandse waterburcht.
- E. Een **5** was een grote houten toren waarmee je over een kasteelmuur kon komen.
- F. De **6** was een beschermend afdak tegen stenen die van de kasteelmuur gegooid werden.

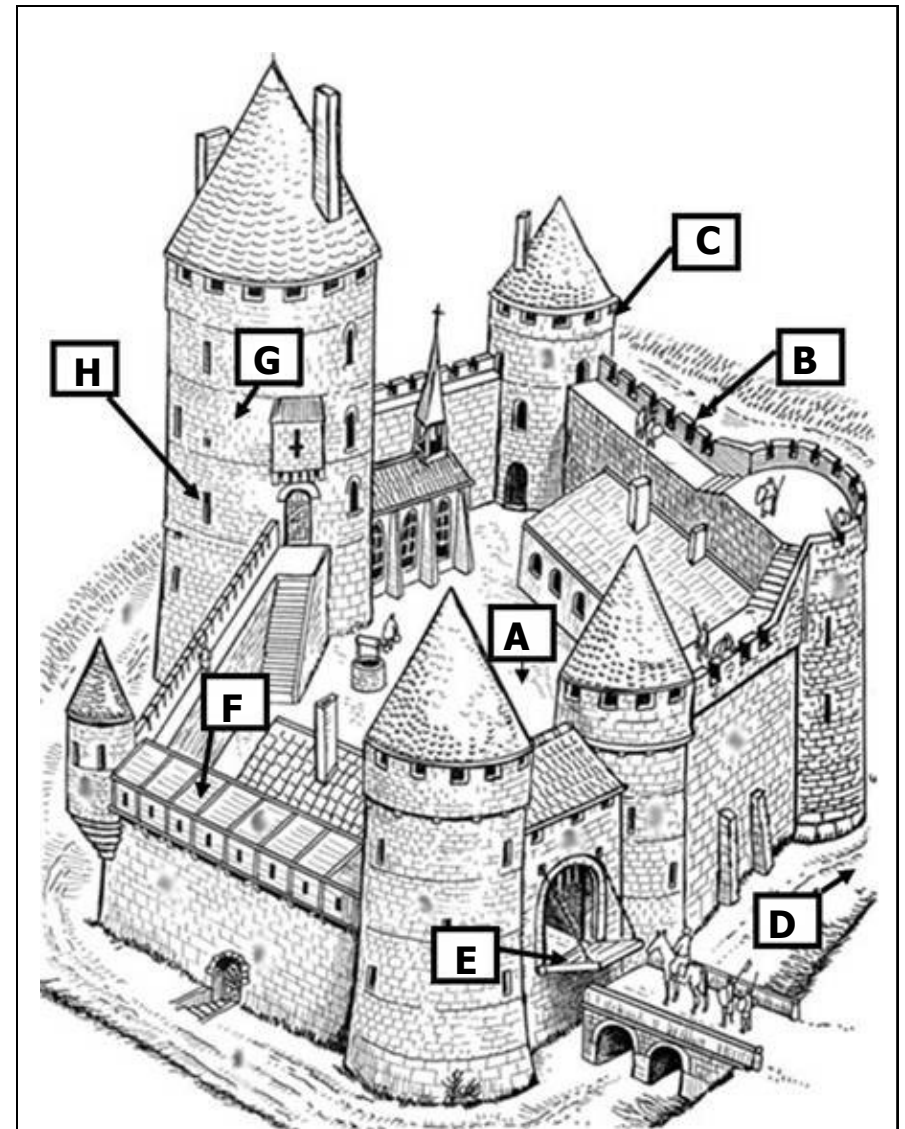
Het kasteel

9

3. Zet de letters voor de woorden in het juiste vak.

- A. *de binnenplaats*, B. *de kantelen*, C. *de hoektoren*,
D. *de slotgracht*, E. *de ophaalbrug*, F. *overdekte gangen*, G. *de donjon*, H. *het schietgat*

Antwoorden 10 Hoe werkt dat?

goed /fout

- 1. Zijn de volgende zinnen *waar* of *niet waar*?
 - A. In spuitbussen met verf zit gas. Als je op het knopje drukt komt alleen de verf naar buiten. *waar/niet waar*
 - B. Als je radar onder water gebruikt noem je dat sonar. *waar/niet waar*
 - C. Een ritsluiting bestaat uit twee rijen metalen tandjes en een sluitplaatje. *waar/niet waar*
 - D. Vet en vuil worden door zeep met water vermengd. *waar/niet waar*
 - E. Kippenvel krijg je alleen als je het koud hebt. *waar/niet waar*.

goed /fout

2. Kies welk woord het juiste woord is.

- A. De bodem van een spuitbus is ~~het~~/*bol* naar binnen. Zo wordt alles binnen in de bus opgebruikt.
- B. In automatische winkeldeuren zit *radar*/~~echo~~.
- C. ~~Loog~~/*rundvet* zorgt ervoor dat zeep prikt in je ogen.
- D. Als een hond zijn haren overeind zet, omdat hij boos is, is dat *ook*/~~geen~~ kippenvel.

Hoe werkt dat?

3. Leg uit hoe radar precies werkt. Je mag het ook uitleggen met een tekening. Schrijf er dan een uitleg bij. Je kunt denken aan een vliegtuig, een boot of winkeldeuren.

Radar werkt met radiogolven door de lucht. Die botsen ergens tegenaan en dan keren de golven terug naar de radar. Die zet de golven om in een plaatje. Bij een winkeldeur botst de golf tegen iemand die aan komt lopen. De golf keert terug naar een apparaatje boven de deur. Dat apparaatje reageert op de golf en doet de deur open. In water worden geluidsgolven gebruikt die terugkomen. Dit noem je sonar.

Antwoorden 11 De Noordpool

1. Kies uit de twee woorden. Streep het foute woord door.

goed
/fout

- A. Onder het ijs van de Noordpool zit *land/water*.
- B. *Rusland/Zweden* grenst aan de Noordpool.
- C. In de zomer blijft er steeds *meer/minder* ijs over op de Noordpool.
- D. Het *Behouden/Houten* Huis is een huis dat heel vroeger door zeelui op de Noordpool gebouwd is.
- E. De Poolnacht duurt *zes/vier* maanden lang.
- F. Een ander woord voor Eskimo is *Inuk/scheldnaam*.
- G. *Orka's/Pinguïns* komen rond de Noordpool voor.

2. Kruis het goede antwoord aan.

Er blijft steeds minder ijs op de Noordpool over, omdat

- ijs altijd smelt.
- de zon steeds warmer wordt.
- de aarde steeds warmer wordt.
- het ijs verder de zee op drijft.

3. Kruis het goede antwoord aan.

Waarom willen veel landen een stuk van de Noordpool hebben?

- Die landen kunnen het ijs goed gebruiken.
- Die landen op walvissen willen gaan jagen.
- Die landen weten dat er gas en olie te vinden is.
- Die landen willen er broeikassen gaan bouwen.

De Noordpool

3. Maak een tekening van het leven rond de Noordpool. Denk aan dieren en mensen.

Antwoorden 12 Bacteriën

1. Zijn de zinnen *waar* of *niet waar*?

goed
/fout

- A. Van bacteriën word je altijd ziek. *waar/niet waar*
 B. Als je eten goed verhit, gaan alle bacteriën dood. *waar/niet waar*.
 C. In de diepvries gaan alle bacteriën dood. *waar/niet waar*
 D. Als je rauwe kip vastpakt is het goed om gelijk je handen te wassen. *waar/niet waar*
 E. Voor het maken van yoghurt worden bacteriën gebruikt. *waar/niet waar*
 F. Jodium zorgt ervoor dat de bacteriën rond een wond verdwijnen. *waar/niet waar*

2. Kruis het goede antwoord aan.

Als je voedselvergiftiging hebt, ga je overgeven en krijg je diarree, omdat

- je nu eenmaal heel ziek bent.
 je zo sneller de ziekmakende bacteriën kwijtraakt.
 je lichaam helemaal van slag is.
 je eten zo sneller je lichaam verlaat.

3. Kruis het goede antwoord aan.

Hoe ontstaan gaatjes in je tanden en kiezen?

- Bacteriën graven tunneltjes in je tanden en kiezen.
 Bacteriën maken van zoetheid een zuur dat gaatjes in je tanden maakt.
 Bacteriën ruimen de resten voedsel op.
 Bacteriën veranderen zuur in zoetheid.

Bacteriën

3. Je hebt gelezen over hygiëne . Zet een kruisje bij de plaatjes die iets met hygiëne te maken hebben.

www.edubook.nl

Antwoorden 13 Ontdekkingsreizigers

1. Ken je de ontdekkingsreizigers?. Schrijf de juiste cijfers onder de plaatjes. Kies uit: 1. *Leif Erikson*, 2. *Neil Armstrong*, 3. *Marco Polo*. 4. *Christopher Columbus* 5. *Abel Tasman* en 6. *David Livingstone*

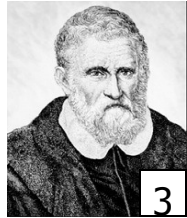
5

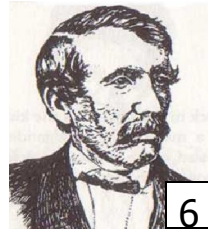
1

4

3

6

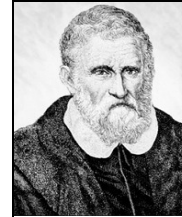
2

2. Over wie gaan de volgende zinnen. Vul de cijfers in die je gebruikte bij vraag 1

- A. Ik landde in 1969 op de maan. **2**
 B. Ik reisde vooral tussen Italië en China. **3**
 C. In de buurt van Australië is een eiland naar mij genoemd. **5**
 D. Ik trok door veel landen in het werelddeel Afrika heen. **6**
 E. Ik dacht dat ik India ontdekt had, maar dat was fout. **4**
 F. Ik ontdekte als eerste Noord-Amerika. **1**

Ontdekkingsreizigers

3. Welke woorden horen bij mijn foto? Kies uit: *koopman*, *Santa Maria*, *Nieuw-Zeeland*, *VOC*, *Victoria-waterval*, *dokter*, *astronaut*, *Indianen*, *gevangenis*, *Vinland*, *Apollo 11*, *Viking*.

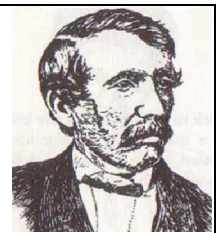
koopman
gevangenis

Vinland
Viking

Santa Maria
Indianen

Victoria-waterval
dokter

Apollo 11
astronaut

VOC
Nieuw-Zeeland

Antwoorden 14 Paddenstoelen

goed
/fout

1. Zijn de zinnen waar of niet waar?

- A. Schimmels vind je vooral in een droge omgeving. *waar/niet waar*
- B. Schimmels zijn de opruimers in de natuur. *waar/niet waar*
- C. Bij paddenstoelen zit de schimmel onder de grond. *waar/niet waar*
- D. De sporen van een paddenstoel zitten in de beurs. *waar/niet waar*
- E. Een truffel is een paddenstoel zonder hoed. *waar/niet waar*
- F. De vliegenschwam is een giftige paddenstoel. *waar/niet waar*

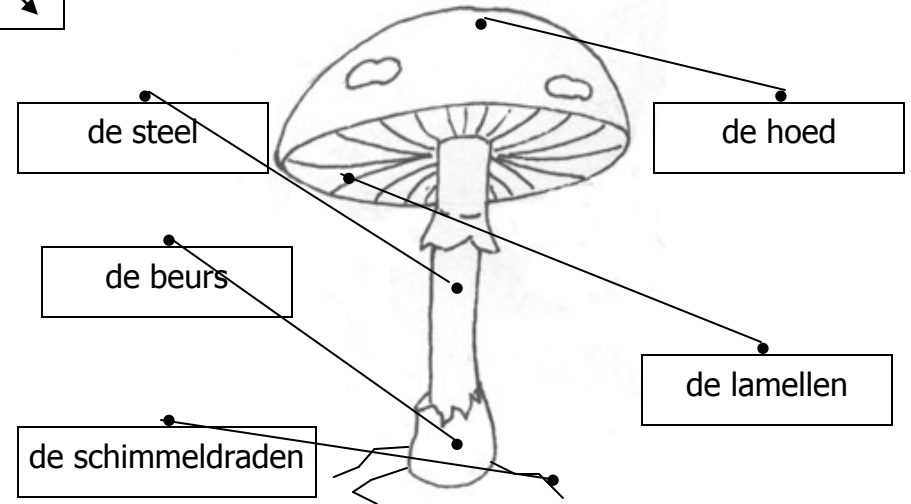
2. Welk woord van de twee is goed? Streep het foute woord door.

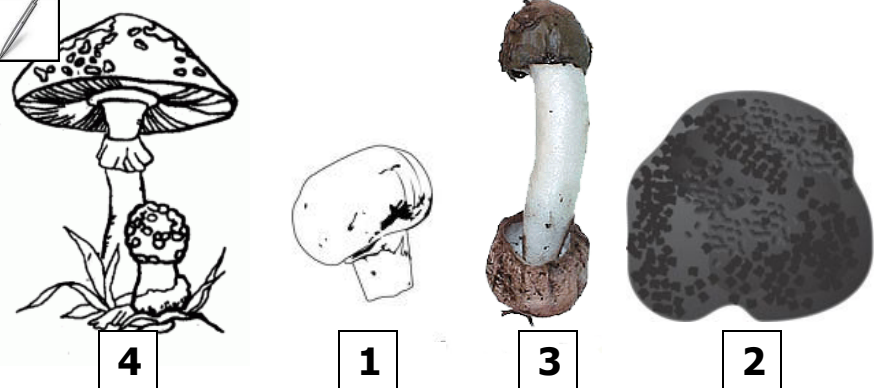
- A. De *sporen/zaden* van een paddenstoel zorgen voor nieuwe paddenstoelen.
- B. ~~Champignons/Truffels~~ zijn dure paddenstoelen.
- C. De ~~oesterzwam/grote stinkzwam~~ groeit uit een heksenei.
- D. ~~Paddenstoelen/hoeden~~ zijn de vrucht van een schimmel.
- E. Op een ~~muur/plastic zak~~ kun je ook schimmel vinden
- F. De sporen van schimmels verspreiden zich door *de wind/dieren*.

Paddenstoelen

3. Ken je de delen van de paddenstoel? Maak de woorden aan het goede deel met de stip vast.

4. Ken je de namen van de paddenstoelen? Zet het nummer van de paddenstoel in het vak. Kies uit: 1. *de champignon*, 2. *de truffel*, 3. *de grote stinkzwam* en 4. *de vliegenschwam*

Antwoorden 15 Chocolade

goed
/fout

1. Welke van de twee is het goede woord? Streep het foute woord door.
- A. Cacaobonen zijn de *zaden/vruchten* van de cacaoboom.
 - B. De vruchten van de cacaoboom groeien aan *de takken/de stam*
 - C. Chocolade betekent eigenlijk *bitter/bruin* water
 - D. De Azteken dronken 3000 jaar geleden al een drank van chocola bij *huwelijken/begravenissen*.
 - E. De Spanjaarden maakten de chocoladedrank *pittig/zoet*.
 - F. In chocoladehuizen kon je vroeger *chocolademelk drinken/ chocolade eten*.

2. Om van een cacaoboon chocolade te kunnen maken moet er heel wat gebeuren. De kaartjes liggen door elkaar. Zet achter elk kaartje een nummer.

De bonen gisten.	2
De bonen worden gebrand.	4
De bonen worden gezeefd.	5
De bonen worden geperst.	7
De bonen drogen.	3
De bonen worden geplukt.	1
De bonen worden gemalen.	6

Chocolade

15

3. Teken zoveel mogelijk producten die van chocolade gemaakt zijn.

Antwoorden 16 Graven naar vroeger

goed
/fout

1. Zijn de volgende zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. Een archeoloog doet onderzoek in de bodem naar sporen van vroeger. *waar/niet waar*
- B. De meeste vondsten onder de grond worden per ongeluk gevonden bij graven. *waar/niet waar*
- C. Een archeoloog gaat gelijk in de grond graven als er iets gevonden wordt. *waar/niet waar*
- D. Lagen in de grond hebben verschillende kleuren. Ze zeggen veel over wat er in dat gebied is gebeurd. *waar/niet waar*
- E. Een vondst wordt meteen uit de grond gehaald en opgeborgen. ~~*waar/niet waar*~~.

2. Zet een kruisje achter de voorwerpen die een archeoloog gebruikt.

de stofzuiger	☐
de liniaal	☒
het schuurpapier	☐
de metaaldetector	☒
de landkaart	☒

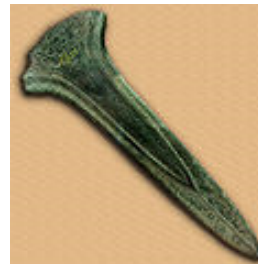
de kwast	☒
het meetlint	☒
de troffel	☒
de telescoop	☐
de schop	☒

Graven naar vroeger

3. Vertel alles wat je weet over de drie voorwerpen.

Dit is een mantelspeld of fibula. De speld werd gevonden in Wijk bij Duurstede (vroeger Dorestad) in een put. Waarschijnlijk is de speld verstopt in de put tegen een aanval van de Noormannen rond het jaar 850

Dit is een sierzwaard. Het werd gevonden bij het uitbaggeren van de haven in Jutphaas. Het heeft een tijd bij een jongen op zijn slaapkamer gehangen. Nu is het zwaard te zien in een museum.

De boot werd gevonden bij de aanleg van een snelweg. Men dacht dat het een gewoon stuk hout was. Het werd afgevoerd, maar viel van de wagen. Iemand uit Pessevond het stuk houten zag er een boot in. De boot is ongeveer 10.000 jaar oud.

Antwoorden 2 Airbus A380

goed
/fout

1. Zijn de zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. De eerste Airbus A380 vloog in het jaar 2005.
waar/niet waar
- B. De Airbus A380 is een superjumbo die meer dan 600 passagiers kan vervoeren. *waar/niet waar*
- C. Het vliegtuig werd in Engeland gebouwd.
waar/niet waar
- D. In de Airbus A380 kun je in bedden slapen. *waar/niet waar*
- E. Een Airbus A380 kan zonder te stoppen wel 20.000 km vliegen. *waar/niet waar*
- F. Een Airbus A380 kan niet zomaar op alle vliegvelden landen. *waar/niet waar*

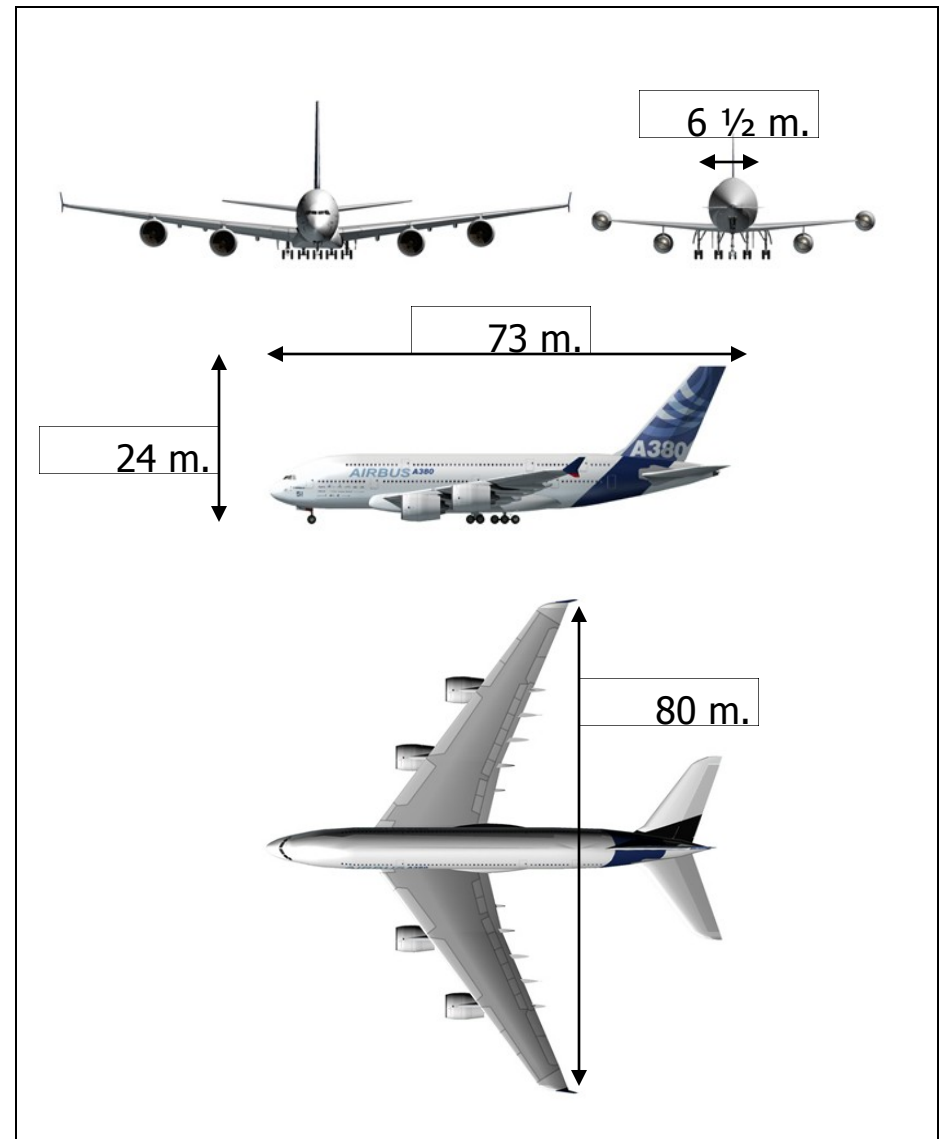

2. Kruis het juiste antwoord aan.

- A. Welke landen werkten mee aan de Airbus A380?
- Nederland, Engeland, Spanje en Frankrijk.
- Engeland, Frankrijk, Duitsland en Spanje.
- Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje.
- Frankrijk, Engeland, Duitsland en Zweden.
- B. De Airbus A380 kan veranderd worden in een soort hotel met bars en winkeltjes. Dat zal nu nog niet gebeuren, omdat:
- de meeste mensen dat nog niet willen
- de tickets voor zo'n reis nog veel te duur zijn.
- men nog bezig is uit te zoeken of het wel echt kan.
- men bang is dat het vliegtuig te vol wordt.

Airbus A380

3. Ken je de maten van de Airbus A380? Zet de goede maat in elk vak. Kies uit: *80 meter, 73 meter, 24 meter, 6 1/2 meter.*

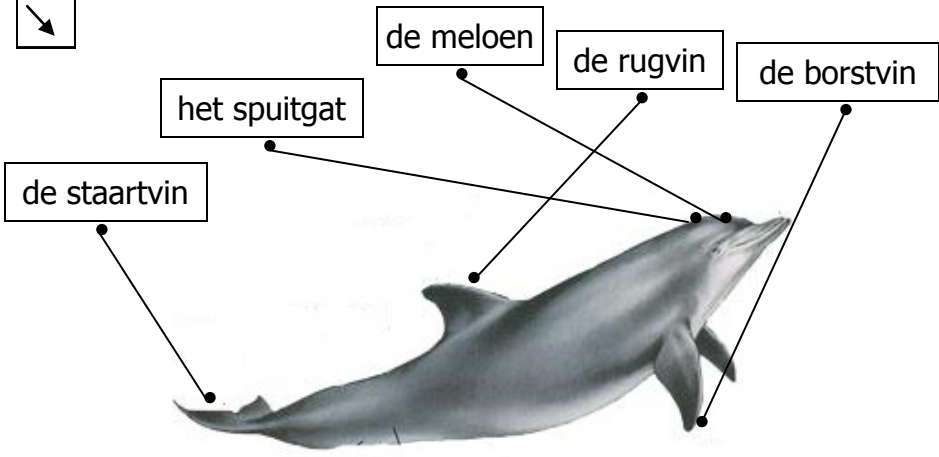
Antwoorden 17 Dolfijnen

1. Kies uit de twee woorden het goede woord. Streep het foute woord door.

goed
/fout

- A. Dolfijnen zijn *vissen*/zoogdieren en horen bij de walvisachtigen.
- B. Als een dolfijn zijn *rugvin*/borstvinnen gebruikt kan hij van richting veranderen.
- C. De meloen in de kop helpt de dolfijn bij *het versterken van geluid*/~~het maken van klikgeluiden~~.
- D. Het spuitgat boven in de kop is eigenlijk *de neus*/~~het oor~~ van de dolfijn.
- E. Als dolfijnen op jacht gaan naar vis, jagen ze *alleen*/*in een school*.
- F. Dolfijnen voelen met hun *vinnen*/neus.

2. Hoe goed ken je de delen van een dolfijn? Maak het juiste woord vast aan de juiste stip.

Dolfijnen

3. Schrijf de goede naam bij de plaatjes. Kies uit: *de tuimelaar*, *de Amazone dolfijn*, *de orka*, *de gewone*

Four illustrations of dolphins are shown, each with a horizontal line below it for labeling:

- de orka**: A large black and white killer whale.
- de tuimelaar**: A blue and white bottlenose dolphin.
- de gewone dolfijn**: A black and white common dolphin.
- de Amazone dolfijn**: A pinkish, beak-like Amazon river dolphin.

Antwoorden 18 Tijd

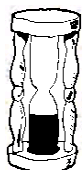
1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

- 1. *kaarsklok*, 2. *biddagen*, 3. *bel*, 4. *schaduw*, 5. *maand*, 6. *waterklok*, 7. *slingerwielkje*, 8. *batterij*

- A. Het woord **5** komt van het woord maan.
- B. De eerste kalenders werden gebruikt voor **2**.
- C. Met een zonnepijler kun je de tijd meten door naar de **4** te kijken
- D. Door tocht was een **1** niet erg nauwkeurig.
- E. Door het verschil in temperatuur was een **6** niet erg nauwkeurig
- F. Ons woord klok komt eigenlijk van het woord **3**.
- G. In een kwartsklok zit een **8**.
- H. In een polshorloge van vroeger zat een **7**.

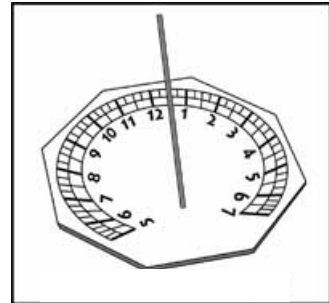
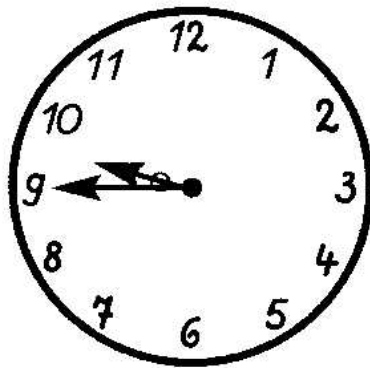

goed /feut

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. Het woord kalender komt van het woord calendae. Calendae was de eerste dag van de *week/maand*.
- B. Een zandloper werd vroeger op een schip elk ~~uur~~/*half uur* omgedraaid.
- C. Een pendule is een klok met een *slinger/gewicht*.
- D. In een kwartshorloge zit een *kristal/slingerwielkje*.
- E. Een digitale klok heeft *wijzers/geen wijzers*.
- F. In één jaar draait de Aarde *één keer/ 12-keer* rond de zon.

Tijd

3. Ken je deze klokken? Teken in elk vak de goede klok.

<p><i>pendule</i></p> 	<p><i>zonnepijler</i></p>
<p><i>analoge klok</i></p> 	<p><i>kaarsklok</i></p>

Antwoorden 19 Je ogen bedrogen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *de hersenen*, 2. *de afstand*, 3. *de pupil*, 4. *diepte*
5. *gezichtsbedrog*, 6. *zien*, 7. *het netvlies*

- A. Het licht komt door **3** je oog binnen.
 B. Binnen in het oog zit aan de achterkant **7** .
 C. Met twee ogen kun je beter **4** zien dan met één oog.
 D. Je ogen kijken, maar je hersenen **6** .
 E. Met de hulp van schuine lijnen en schaduw kunnen je hersenen beter **2** schatten.
 F. Als je hersenen in de war raken door lijnen en schaduwen noem je dat **5** .
 G. Als in een afbeelding twee plaatjes verstopt zitten, bepalen **1** welke van de twee plaatjes je eerst ziet.

2. Probeer bij elk plaatje uit te leggen wat het gezichtsbedrog is.

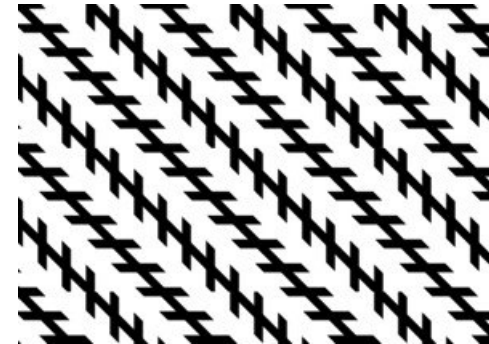

Bij deze hand zie je iets dat niet kan. Je verwacht vier vingers en een duim aan een hand, maar deze hand heeft maar drie vingers en een duim.

Je ogen bedrogen

Dit zijn twee plaatjes in één. Je ziet eerst het gezicht van een Indiaan die naar links kijkt. Of je ziet eerst een Eskimo op de rug.

De schuine lange lijnen lopen allemaal precies dezelfde richting uit (evenwijdig). Door de kleine dwarslijntjes lijken ze opeens schots en scheef te lopen.

Dit zijn twee plaatjes in één. Je ziet eerst het gezicht van een jonge vrouw schuin van achteren. Of je ziet eerst het gezicht van een oude vrouw van de zijkant.

Antwoorden 20 Papier

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1.katoen, 2.vodden 3.boombast, 4.oud papier
5.papyrus, 6.rollen, 7.kringlooppapier

- A. Ons woord papier komt van het woord **5** .
- B. De Chinees Tsai Lun maakte een soort watersoep met **3** .
- C. In de papiermolens in Nederland maalde men **2** fijn.
- D. Moderne papierfabrieken maken het papier op grote **6** .
- E. Heel veel papier wordt tegenwoordig niet meer van hout, maar van **4** gemaakt.
- F. Papier dat opnieuw gebruikt wordt noem je **7** .
- G. Bankbiljetten worden van **1** gemaakt.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Je kunt papier altijd weer opnieuw gebruiken. ~~goed~~/
fout
- B. Vroeger gebruikt men wel schelpen als toiletpapier.
goed/fout
- C. De Egyptenaren gebruikten als eersten een soort
papier. goed/fout
- D. In papiermolens werd het papier velletje voor vellet-
je geschept met een zeef. ~~goed~~/
fout

Papier

3. Zoek de goede papiersoort bij elk plaatje

veiligheidspapier

schoonmaakpapier

filtreerpapier

verpakkingspapier

grafisch papier

digitaal papier

Antwoorden 21 De luchthaven

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. vluchtbord, 2.catering, 3.instapkaart, 4.terminal, 5.detectiepoort, 6. slurf

- A. Een ander woord voor het hoofdgebouw op een luchthaven is een **4** .
- B. Het vluchtnummer, de bestemming en de incheckbalie staan op het **1** in de vertrekhal.
- C. Bij de balie krijg je je **3** waarop je stoelnummer staat.
- D. Bij de douane vind je een **5** die metalen voorwerpen opspoot.
- E. Bedrijven die de maaltijden bereiden, verzorgen de **2** .
- F. Passagiers komen meestal via de **6** het vliegtuig binnen.

goed /fout

- 2. Welk woord van de twee is het goede woord?
 - A. De brandstof van een vliegtuig is *benzine/kerosine*.
 - B. Een *blok/rem* zorgt ervoor dat een vliegtuig niet kan wegrollen.
 - C. In een vliegtuig mag je aan boord *een koffer/ handbagage* meenemen.
 - D. De *piloot/ verkeerstoren* bepaalt wanneer een vliegtuig vertrekt.
 - E. Een tractor helpt het vliegtuig met *voëruitrijden/ achteruitrijden*.

De luchthaven

3. Maak bij de volgende woorden een tekening.

De verkeerstoren

De tractor

De detectiepoort

De slurf

Antwoorden 22 Hout

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. parket, 2. schors, 3. loofbomen, 4. bast, 5. grenen
6. spaanplaat, 7. naaldboom, 8. kwasten, 9. groei-
ringen

- A. De buitenste beschermende laag om de stam noem je de **2** of de **4**.
- B. De leeftijd van een boom kun je zien aan de **9**.
- C. In een plank zie je vaak **8**. Dat zijn de plekken waar een tak aan de stam groeide.
- D. Bomen met bladeren noem je **3**.
- E. Een spar is een voorbeeld van een **7**.
- F. Hout van de grove den heet **5**.
- G. Van zaagsel en houtsnippers wordt de houtsoort **6** gemaakt.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?
- A. Bomen worden vooral gekapt om *akkerland/brandstof* te krijgen
 - B. Hout wordt in verhouding veel *meer/minder* gebruikt dan vroeger
 - C. Hout van naaldbomen heet *hardhout/zachthout*.
 - D. Een dikke groeiing in een boom betekent een *lange/korte* zomer.
 - E. De schors van de boom is gebarsten, omdat de boom ook in de *breedte/lengte* groeit.

Hout

3. Schrijf in de vakken de producten van hout.

<p><i>Werktuigen/gereedschap</i></p> <p>Hamer Tandenstoker Eetstokjes Lepels Bezems Snijplanken Borden Potloden</p>	<p><i>Meubels</i></p> <p>Tafels Kasten Stoelen Krukken Bedden</p>
<p><i>muziekinstrumenten</i></p> <p>Xylofoon Blokfluit Violen Gitaren Hobo's</p>	<p><i>sportartikelen</i></p> <p>Tafeltennisbatje Knuppel Hockeystick Slagbalplankje</p>

Antwoorden 23 Geluid

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *decibels*, 2. *trommelvlies*, 3. *echo*, 4. *isolatie*,
5. *golven*

- A. Geluid beweegt door de lucht in **5**.
- B. Geluid wordt gemeten in **1**.
- C. Harde geluiden moeten soms tegengehouden worden. Dat noem je **4**.
- D. Als geluid onderweg ergens tegen opbotst en weer teruggestuurd worden, noem je dat **3**.
- E. In je oor botst geluid tegen je **2**.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. Bij een hoog geluid bewegen de geluidsgolven *snel/ langzaam*.
- B. Je kunt je stembanden met spiertjes lang en kort maken. Korte stembanden geven een *hoge/lage* toon.
- C. Geluid beweegt zich sneller door *water/lucht*.
- D. In je oor wordt het geluid doorgegeven aan de hersenen in *het slakkenhuis/ het trommelvlies*.
- E. Muziekinstrumenten laten *licht/geluid* meetrillen.

Geluid

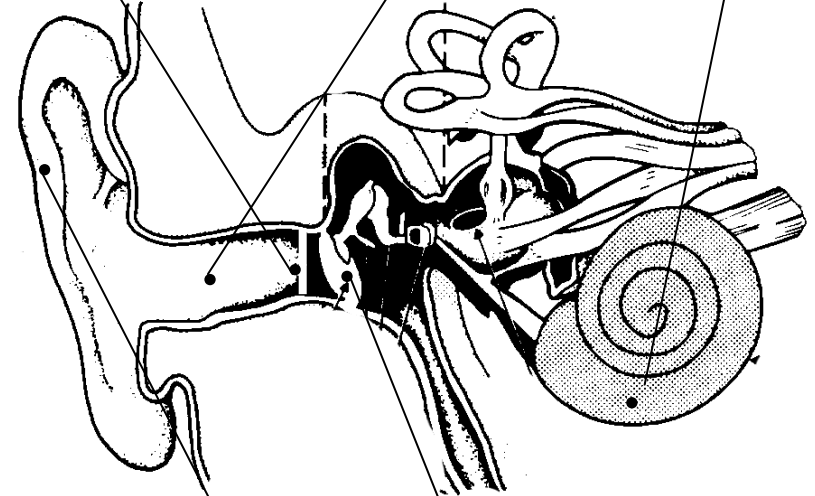
23

3. Maak de woorden vast aan de goede stip.

het trommelvlies

de gehoorgang

het slakkenhuis

de stembanden

de oorschelp

de gehoorbeentjes

Antwoorden 24 Vliegers

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. Azië, 2. Japan, 3. China, 4. Amerika, 5. Afghanistan..

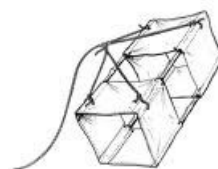
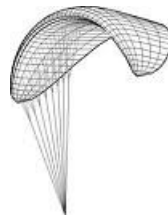
A. Het land waar de vlieger werd geboren, is **3** .

B. In het land **2** laat men een vlieger op bij de geboorte van een zoon.

C. Het vechten met een vlieger zie je veel in **5** .

D. In **4** veranderde de vlieger in een vliegtuig.

E. Vliegerfeesten zijn vooral populair in **1** .

goed /fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

A. De eerste vliegers waren gemaakt van *zijde/papier*.

B. In Japan hebben vliegers veel te maken met *goden/oorlog*.

C. Bij een gevecht met vliegers zit er *glas/zeep* aan de vliegerlijn.

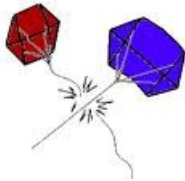

D. Bij een moderne vlieger staat het doek *bol/het*.

E. Kitesurfen doe je op het *strand/water*.

F. Bij *zeilvliegen/een kitebuggy* hangt de piloot onder de vlieger.

Vliegers

3. Maak bij de volgende woorden een tekening.

<p><i>Het vliegergevecht</i></p> 	<p><i>De Japanse karpervlieger</i></p>
<p><i>Kitesurfen</i></p> 	<p><i>Ontwerp je eigen vlieger</i></p>

Antwoorden 25 Windmolens van vroeger

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1.run, 2.tjasker, 3.beltmolen, 4.vijzel 5.kruien, 6.stellingmolen

- A. De molenaar draait zijn molen steeds in de wind. Dat noem je "het **5** van de molen".
- B. Een molen op een heuvel , noem je een **3** .
- C. Een molen die in de stad op een verhoging van hout staat, is een **6** .
- D. De kleinste molen in Nederland is de **2** .
- E. Bij een poldermolen pompt de **4** het water van laag naar hoog.
- F. In een schorsmolen werd schors gemalen tot **1** .

goed
/fout

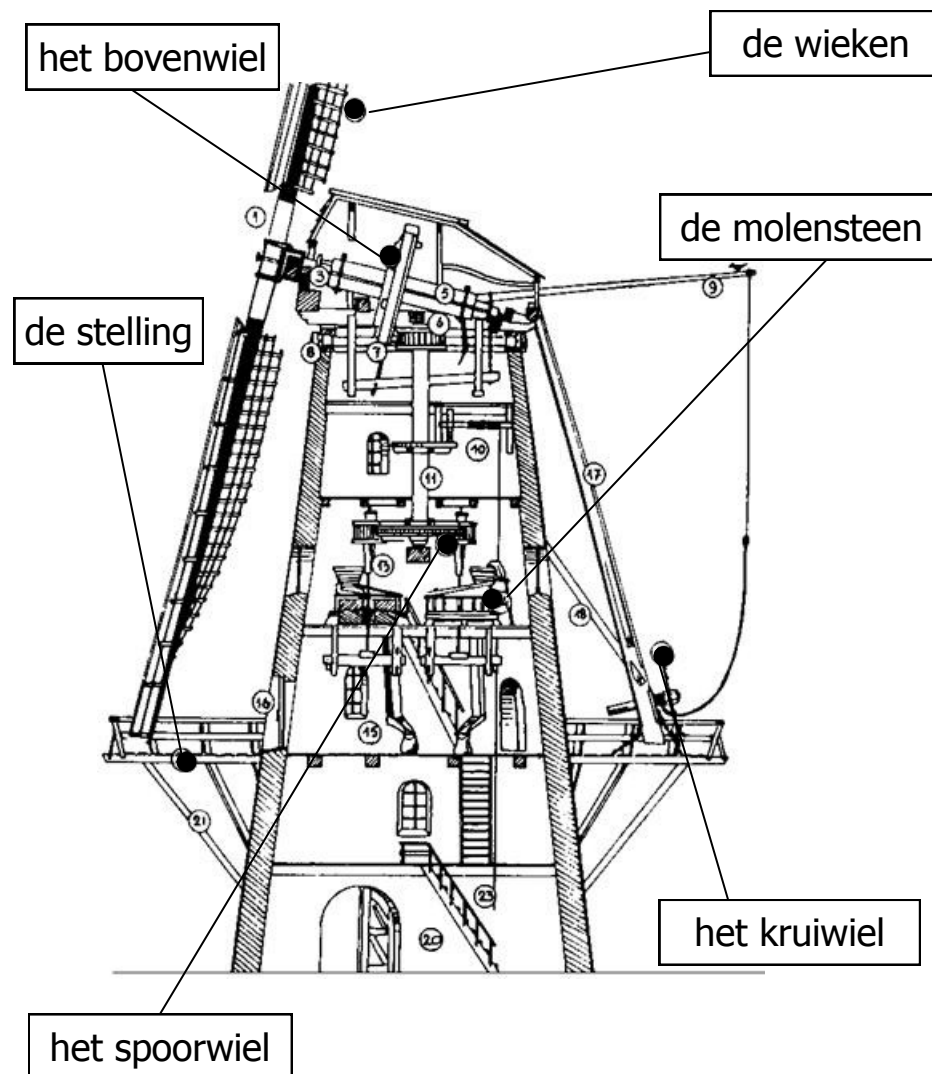

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Een wipmolen is een watermolen. *goed/fout*
- B. Een onderkruier is een molen waarbij de hele molen in de wind gedraaid kan worden. *goed/fout*
- C. In papiermolens werd vroeger al oud papier gemalen tot nieuw papier. *goed/fout*
- D. Nederlanders hebben de windmolen uitgevonden. *goed/fout*
- E. Run werd gebruikt voor het maken van leer. *goed/fout*

Windmolens van vroeger

3. Zoek de goede delen van de molen. Trek een lijn naar de grote zwarte stippen.

Antwoorden 26 Bevers

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *staart*, 2. *luchtje*, 3. *burcht*, 4. *knaagdieren*,
5. *dammen*, 6. *verdrinking*

- A. Samen met de rat en de muis hoort de bever bij de diergroep van de **4**.
- B. De woning van een bever noem je een **3**.
- C. Om hun woongebied extra veilig te maken bouwen ze **5**.
- D. De grootste bedreiging voor bevers in een winter met ijs is **6**.
- E. Als er gevaar dreigt, waarschuwen bevers elkaar met hun **1**.
- F. Bevers geven hun woongebied aan met een **2**.

goed
/fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

- A. Bevers zijn schadelijk en worden niet beschermd in Nederland. ~~waar~~/*niet waar*
- B. Bevers verzamelen extra eten onder water voor de winter. *waar*/~~niet waar~~
- C. De ingang van de woning van de bever is altijd onder water. *waar*/~~niet waar~~
- D. Bevers ademen onder water. ~~waar~~/*niet waar*
- E. Bevers bouwen dammen om de ingang van hun burcht onder water te houden. ~~waar~~/*niet waar*

Bevers

3. Wat weet je over bevers? Maak 4 tekeningen

<p><i>de burcht</i></p> 	<p><i>de staart</i></p>
<p><i>de snijtanden</i></p> 	<p><i>de bever</i></p>

Antwoorden 27 Huid en haar

1. Vul het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1. *bloedvaten*, 2. *subcutis*, 3. *pigment*, 4. *vet*,
5. *vingertoppen*, 6. *lederhuid*, 7. *opperhuid*

- A. De huidlaag die bescherming geeft, heet de **7**.
- B. De huidlaag waar veel vet in zit, heet de **2**.
- C. De huidlaag waarin de zweetklieren zitten heet de **6**.
- D. In je huid zorgt **4** ervoor dat je lichaam warm blijft.
- E. In je huid zit een stof die je huid laat verkleuren in de zon. Die stof heet **3**.
- F. De huid van je **5** is de meest gevoelige huid.
- G. Van sporten krijg je een rood gezicht. Onder je huid helpen **1** bij het afkoelen van je bloed.

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

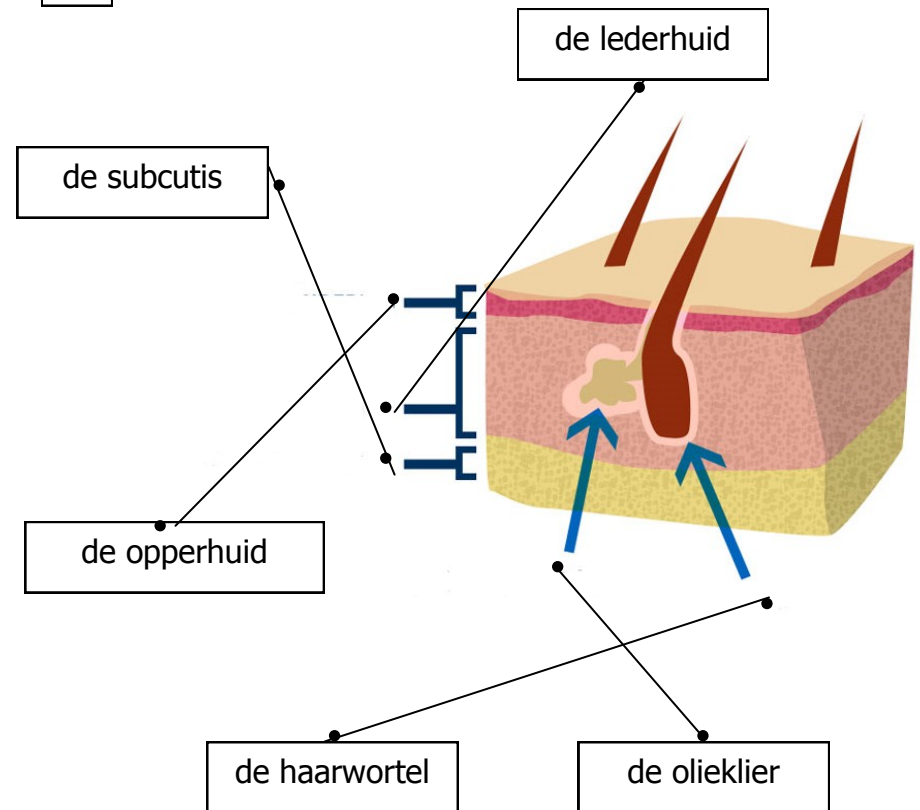
goed
/fout

- A. Je moet je hele leven met dezelfde huid doen.
waar/niet waar.
- B. Zweeten zorgt ervoor dat je lichaam warmer wordt.
waar/niet waar
- C. Kippenvel helpt je om je lichaam warm te houden.
waar/niet waar
- D. Bacteriën zorgen ervoor dat zweet gaat stinken.
waar/niet waar.
- E. Littekens werden vroeger gezien als een teken van dapperheid. *waar/niet waar*

Huid en haar

27

3. Ken je de delen van de huid? Maak de woorden aan het goede deel met de stip vast.

4. Heb jij een litteken? Schrijf kort op hoe je aan dat litteken komt.

Antwoorden 28 Draken

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *China*, 2. *St-Joris*, 3. *Siegfried*, 4. *Europa*, 5. *Azië*,
6. *Herkules*

- A. Draken in verhalen in **4** brengen chaos en onrust.
- B. Draken in verhalen in **5** brengen geluk.
- C. **2** bevrijdde een stad van een draak.
- D. De drakendoder **6** versloeg de negenkoppige draak Hydra.
- E. De drakendoder **3** waste zich in drakenbloed.
- F. Drakenbeelden vind je vaak in **1** bij de ingang van gebouwen.

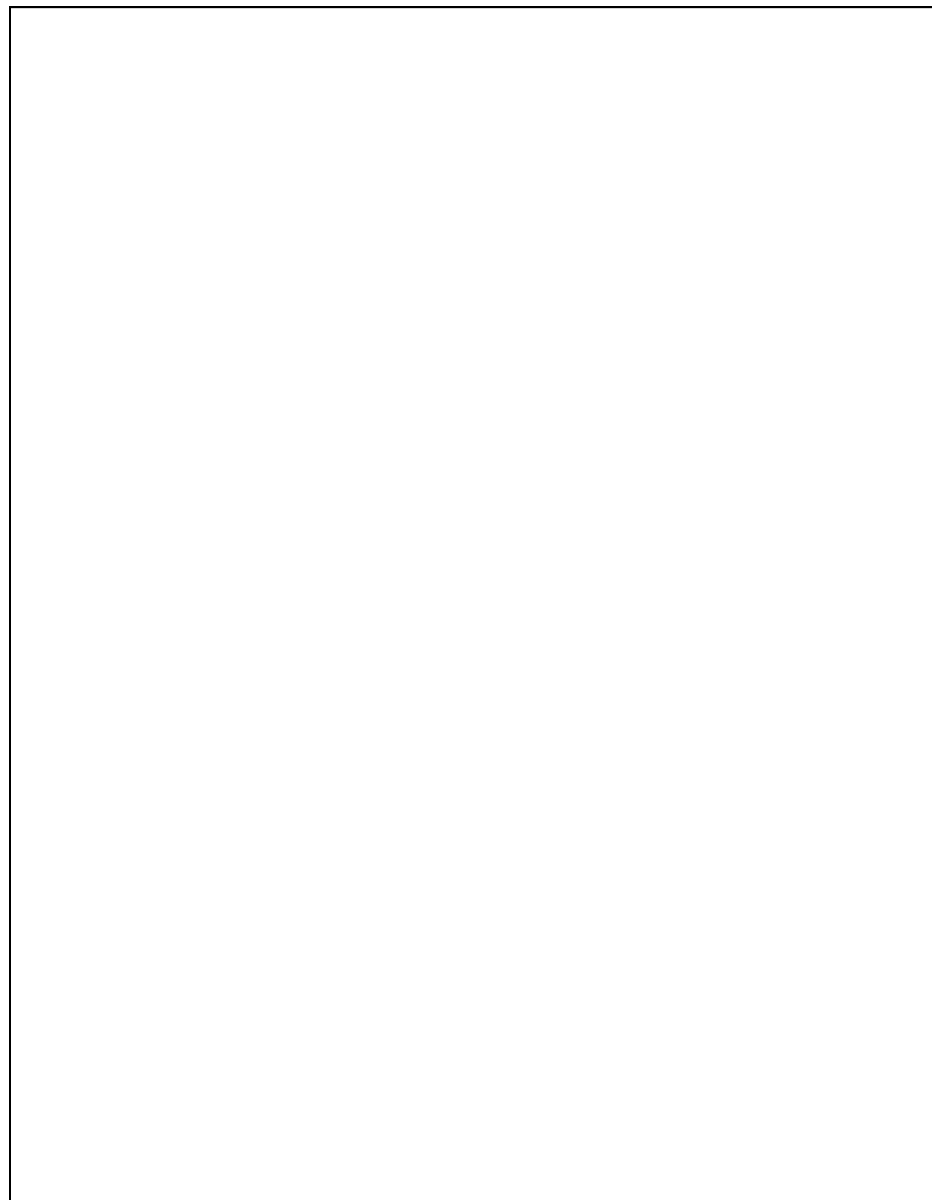
goed
/fout

2. Over drakenbloed wordt veel verteld. Welke zinnen komen in verhalen voor. Maak die rondjes dicht.

- Drakenbloed blijft altijd bestaan.
- Van drakenbloed krijg je rood haar.
- Drakenbloed laat ijzer smelten.
- Als je drakenbloed drinkt, kun je dieren verstaan.
- Drakenbloed is een goed middel tegen jeuk.
- Het drinken van drakenbloed geeft wijsheid.
- Drakenbloed helpt de zwaarste wonden te genezen.

Draken

3. Teken jouw fantasiedraak.

Antwoorden 29 Bruggen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1.beton, 2.Romeinen, 3.gietijzer, 4.Gustave Eiffel, 5.Inca's

- A. De eerste boogbruggen werden door de **2** gebouwd.
- B. De **5** bouwden de eerste touwbruggen
- C. **4** werd bekend door het bouwen van stalen bruggen.
- D. Bruggen van **3** waren duur en niet erg sterk.
- E. Door het bouwen met **1** worden bruggen steeds sterker en langer.

2. Zoek de goede naam bij elke brug. Trek een lijn.

Golden Gate brug

Towerbridge

Brug der zuchten

Zeelandbrug

Bruggen

3. Teken de soort brug in het vak.

<i>de vakwerkbrug</i>	<i>de tuibrug met één pyloon</i>
<i>de boogbrug met trekband</i>	<i>de hangbrug</i>

Antwoorden 30 Mars

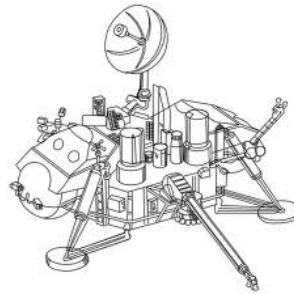
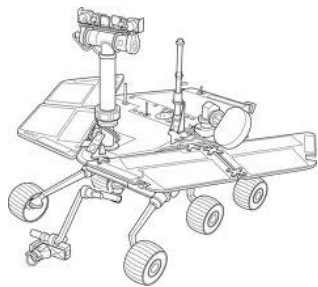
1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *stofstormen*, 2. *Viking*, 3. *meteorieten*, 4. *water*, 5. *Olympus Mons*, 6. *Phobos*

- A. Het voertuig de **2** deed onderzoek naar water op Mars.
- B. **6** is één van de manen van Mars.
- C. De grootste vulkaan van Mars heet **5**.
- D. De kraters op Mars zijn ontstaan door **3**.
- E. De kleur van Mars verandert door **1**.
- F. Heel vroeger moet er op Mars **4** geweest zijn.

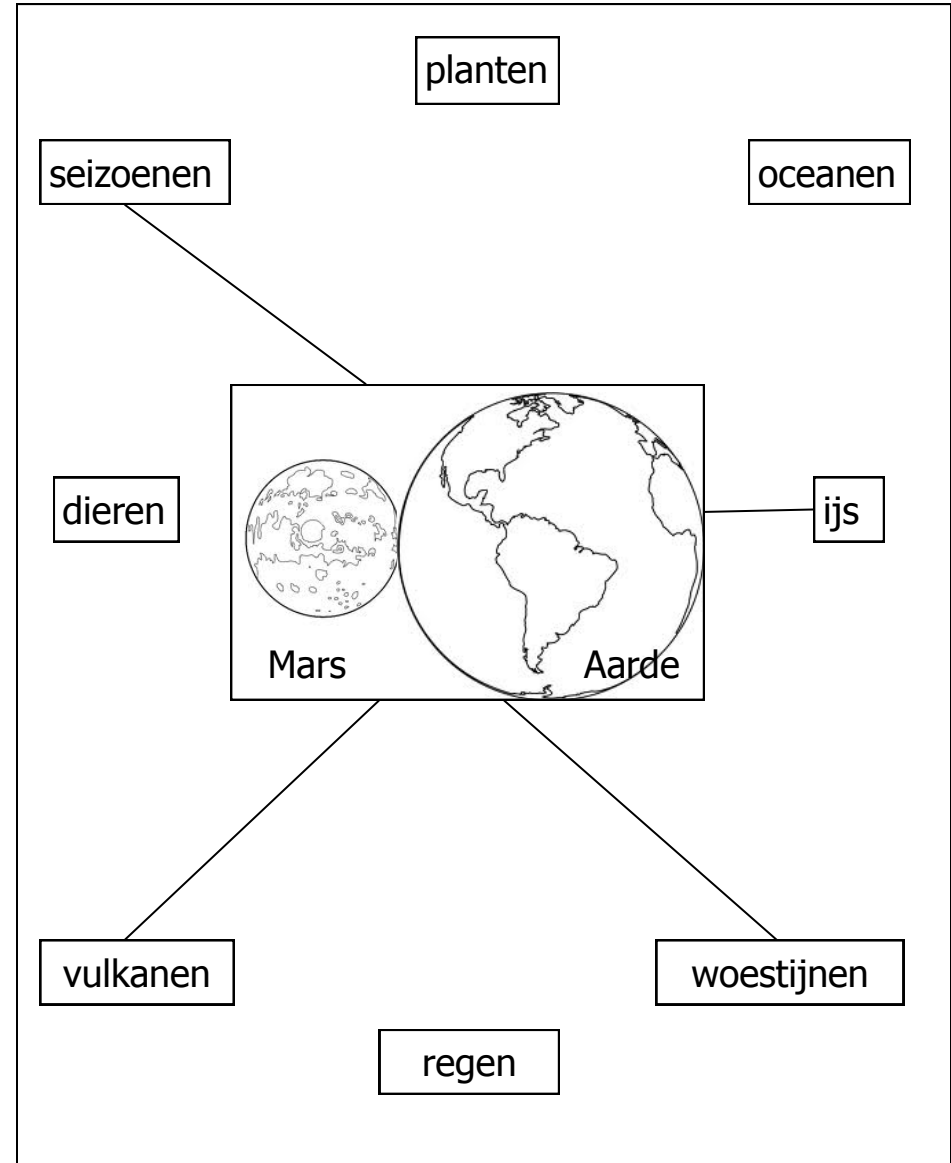
goed /fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. De planeet Mars is genoemd naar een *god/teep*.
- B. Een dag en een nacht duren op Mars ~~36 uur en 24 minuten~~ / 24 uur en 36 minuten.
- C. Een reis van de Aarde naar Mars duurt ongeveer ~~7 maanden~~ / 7 weken.
- D. De planeet Mars heeft een rode kleur door *stofstormen/roest*.
- E. De grootste vulkaan vind je op *Mars/Aarde*.

Mars

3. Trek een lijn naar de woorden die bij de Aarde maar ook bij Mars passen (de overeenkomsten).

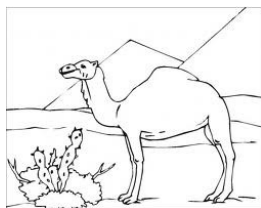

Antwoorden 31 Woestijnen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.
 Kies uit: 1. *Jericho*, 2. *oase*, 3. *Atacamawoestijn*,
 4. *springmuis*, 5. *Gobi*, 6. *Sahara*, 7. *woestijnvos*,
 8. *ijswoestijn*

- A. Een plaats met water en planten in een woestijn noem je een **2**.
- B. In de Gobi is de **4** een bekend dier.
- C. In de Sahara is de **7** een bekend dier.
- D. In de **3** vind je bijna geen leven.
- E. De wilde ezel is een lastdier in de **5**.
- F. De dromedaris is een lastdier in de **6**.
- G. Antarctica is een voorbeeld van een **8**.
- H. De roos van **1** lijkt een dode plant.

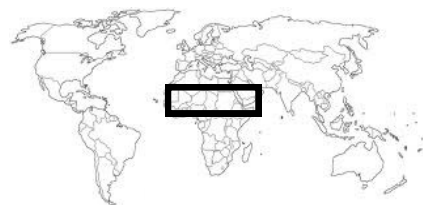
goed /fout

2. Welke van de twee woorden is het goede woord?
- A. *Sahara/Gobi* betekent "heel groot en droog".
 - B. De *saxaul/palmboom* is een plant die met zijn wortels het zand goed vasthoudt.
 - C. Woestijnen kunnen ook bestaan uit *grind/klei*.
 - D. Planten in woestijnen hebben *kleine bladeren/korte wortels*.
 - E. Vaak liggen woestijnen achter *hoge bergen/diepe meren*.

Woestijnen

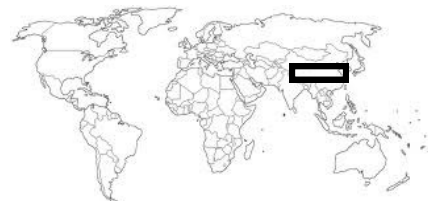
3. Schrijf de drie goede woorden bij elke woestijn.
 Kies uit: *Azië*, *Zuid-Amerika*, *Afrika*, *zout*, *oase*, *saxaul*, *onbewoonbaar*, *nomaden*, *Toeareg*

De Sahara

- 1. *Afrika*
- 2. *oase*
- 3. *Toeareg*

De Gobi

- 1. *Azië*
- 2. *saxaul*
- 3. *nomaden*

De Atacamawoestijn

- 1. *Zuid-Amerika*
- 2. *zout*
- 3. *onbewoonbaar*

Antwoordenblad 32 Zout

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *de grond*, 2. *pekelen*, 3. *de zee*, 4. *ongeluk*
5. *medicijn*, 6. *smaakmaker*, 7. *stooizout*

- A. Vroeger werd het bederven van eten voorkomen door er veel zout in te doen. Dat noem je **2**.
- B. Heel vroeger werd zout niet alleen gebruikt in de keuken, maar was het ook een **5**.
- C. In onze tijd is zout in de keuken vooral een **6**.
- D. In de winter laat **7** sneeuw en ijs smelten.
- E. In warme landen wint men zout uit **3**.
- F. In Nederland haalt men het zout uit **1**.
- G. Morsen met zout brengt **4**.

goed
/fout

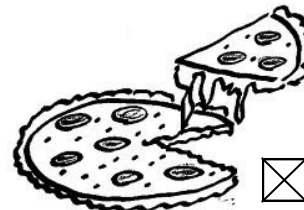
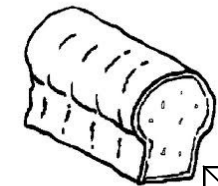
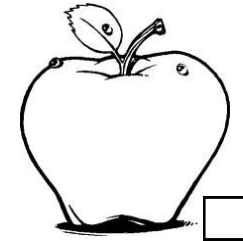
2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Zout was vroeger ook een soort geld. *goed/fout*
- B. In een heel zoute zee als de Dode Zee zink je sneller. *goed/fout*
- C. In spek zit heel veel zout om het goed te kunnen bewaren. *goed/fout*
- D. Oceanen zijn zout, doordat de regen zout is. *goed/fout*
- E. Tijdens een flink potje sporten raak je zout kwijt uit je lichaam. *goed/fout*

Zout

32

3. Teveel zout in je eten is niet zo gezond. In welke producten zit veel zout. Zet een kruisje bij het plaatje.

Antwoordenblad 33 Uilen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *de bosuil*, 2. *de kerkuil*, 3. *de steenuil*, 4. *de oehoe*
5. *de sneeuwuil*, 6. *de ruigpootuil*, 7. *de ransuil*, 8. *de velduil*

- A. Een **2** heeft een gezicht in de vorm van een hart.
- B. De uil die het meest voorkomt in Nederland is **7**.
- C. In holle bomen of nestkasten vind je **1**.
- D. De kleinste uilensoort in Nederland is **3**.
- E. **8** heeft kleine oorpluimen en jaagt overdag.
- F. **5** is wit en vrij zeldzaam in Nederland.
- G. Een uil die zijn eigen naam roept is **4**.
- H. De jongen van **6** worden opgegeten door de havik en de bosuil.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

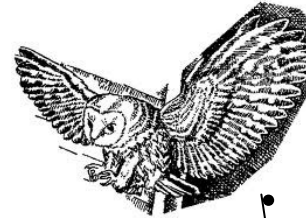
- A. Bij alle vogels zitten de ogen aan de zijkant van de kop. *goed/fout*
- B. Uilen met oorpluimen kunnen beter horen dan uilen zonder oorpluimen. *goed/fout*
- C. Uilen eten hun prooi met huid en haar op. *goed/fout*
- D. In braakballen vind je vooral botjes, haren en veren. *goed/fout*
- E. Een uilskuiken is een dom persoon. *goed/fout*

Uilen

33

3. Zoek de goede naam van de uil bij het plaatje.

oehoe

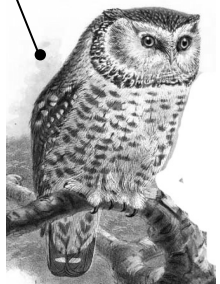
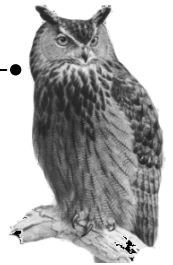
ransuil

ruigpootuil

steenuil

kerkuil

sneeuwuil

Antwoordenblad 34 De maan

1. Vul het nummer voor het woord in de goede zin.

 Kies uit: 1. Jupiter, 2. Mars, 3. volle maan, 4. krater, 5. nieuwe maan, 6. planeet

- A. Je noemt een hemellichaam een maan als dit hemellichaam om een **6** heen draait.
- B. De planeet **2** heeft twee manen.
- C. Als de maan aan het eind van de maand onverlicht is noem je dat **5**.
- D. Als de zon de maan helemaal beschijnt noem je dat **3**.
- E. Een komvormig gat op de maan noem je een **4**.
- F. De planeet **1** heeft maar liefst 63 manen.

goed
fout

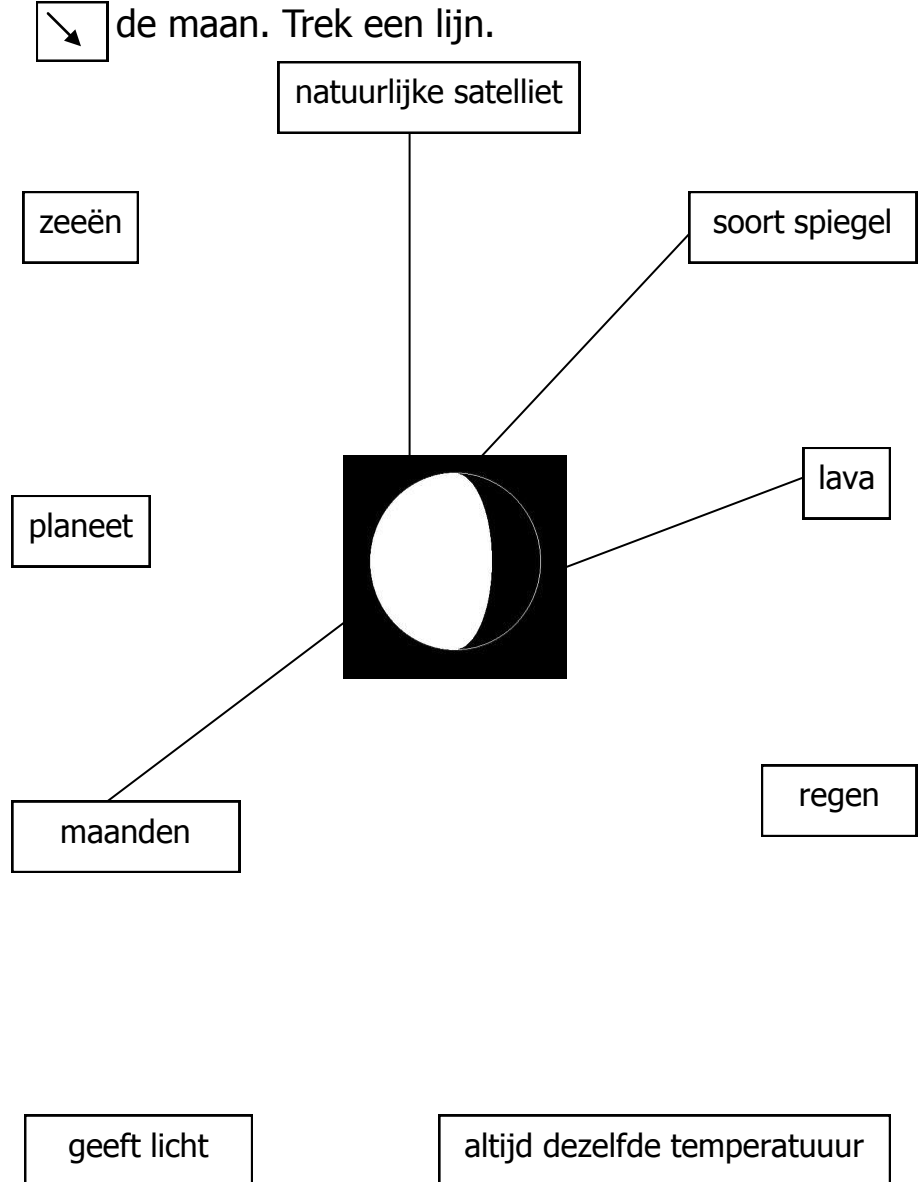
2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

- A. De maan is groter dan de Aarde. *waar/niet waar*.
- B. Op de maan kan het flink waaien. *waar/niet waar*
- C. De maan draait rond haar eigen as. *waar/niet waar*
- D. Men denkt dat de maan is ontstaan door een botsing tussen twee planeten. *waar/niet waar*.
- E. Vroeger dacht men dat je bij volle maan opeens gek kon worden. *waar/niet waar*
- F. Doordat de maan ook ronddraait, kun je hem van alle kanten goed bekijken. *waar/niet waar*
- G. De maan laat de Aarde soms langzamer draaien. *waar/niet waar*

De maan

34

3. Maak de woorden die bij de maan passen vast aan de maan. Trek een lijn.

Antwoorden 35 Blind

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *commando's*, 2. *licht*, 3. *voelen*, 4. *zintuigen*
5. *braille*, 6. *horen*

- A. Het speciale alfabet met puntjes voor blinden is **5**.
- B. Spelletjes voor blinden zijn zo gemaakt dat de blinde het spel kan **3**.
- C. De blindegeleidestok wordt niet alleen gebruikt om te voelen, maar ook om te **6**.
- D. Als iemand slecht ziet, betekent dat die persoon ook weinig **2** ziet.
- E. Een belangrijke taak van de blindegeleidehond is het opvolgen van **1**.
- F. Een blinde gebruikt zijn andere **4** extra goed.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Een blindegeleidehond weet altijd de weg.
goed/fout
- B. Een blinde kan ook helemaal op zichzelf wonen.
goed/fout
- C. Blinde kinderen gaan naar dezelfde scholen als ziende kinderen. *goed/fout*
- D. Als je op latere leeftijd blind wordt, heb je meteen moeite om bijvoorbeeld een plaatje van een roos in je hoofd te maken. *goed/fout*

Blind

35

3. Proefjes.

Doe de proefjes samen voor de veiligheid. Zorg dat één een blinddoek draagt. De ander is er om in te grijpen als het onveilig wordt.

A. Strik je veters met je ogen dicht.

B. De helper verzamelt 5 voorwerpen uit de klas. Kun je voelen welke voorwerpen het zijn?

C. Leg een taalboek, rekenboek en een begrijpend lezen boek neer. Voel je de verschillen?.

D. Knip geblinddoekt uit een stuk papier een cirkel, een driehoek en een vierkant.

Antwoorden 36 Vogels op reis

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *wintergast*, 2. *standvogel* 3. *doortrekker*, 4. *de rui*, 5. *zomervogel*, 6. *overdag*, 7. *'s nachts*

- A. Een vogel die vanuit het noorden aan het eind van de zomer naar ons land vliegt noem je een **1**.
- B. De veren van vogels vallen uit als ze versleten zijn. Dat noem je **4**.
- C. Vogels die insecten eten vliegen vooral **7**.
- D. Een vogel die even of bijna niet in ons land is, noem je een **3**.
- E. Vogels die op warme lucht mee zweven, vliegen **6**.
- F. Een zwaluw is een echte **5**.
- G. Vogels die je het hele jaar door ziet in ons land noem je een **2**.

goed
fout

2. Zijn de volgende zinnen *goed* of *fout*?

- A. Trekvogels gebruiken de zon om de goede richting te vinden. *goed/fout*
- B. Tijdens de rui kunnen ganzen vaak alleen zwemmen. *goed/fout*
- C. Vogels trekken weg, omdat ze anders in de winter dood zullen vriezen. *goed/fout*
- D. Zwanen vliegen in de vorm van een V. Dat doen ze, omdat het veiliger is. *goed/fout*

Vogels op reis

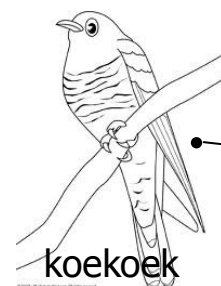

3. Zoek het goede woord bij elk plaatje. Trek een lijn.

merel

De standvogel

koekoek

De zomervogel

kraanvogel

De wintergast

rotgans

De doortrekker

Antwoorden 37 Licht

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *het kousje*, 2. *vulkanen* 3. *een snotneus*, 4. *een bol*
5. *waskaarsen*, 6. *pit*, 7. *wrijving*

- A. In de natuur komt vuur voor in **2** .
- B. Vuur maken door een stokje snel rond te draaien noemt men warmte door **7** .
- C. In de vroegste olielampen dreef er een **6** in de olie.
- D. Een olielamp die geen olie meer lekte was **3** .
- E. Van de raten van honingbijen werden **5** gemaakt.
- F. Om goed licht in de avond te hebben werd vroeger een kaars achter **4** gezet.
- G. In gaslampen zorgde **1** voor een mooi wit licht.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Alleen mensen in de stad hadden gasverlichting.
goed/fout
- B. De gloeilamp was de eerste elektrische lamp.
goed/fout
- C. Een tl-buis gebruikt minder stroom dan een gloeilamp.
goed/fout
- D. Spaarlampen gaan langer mee dan gloeilampen.
goed/fout
- E. Ledlampen zijn modern en goedkoop. *goed/fout*

Licht

37

3. Zoek bij elk plaatje het goede woord.

de snotneus

de spaarlamp

de olielamp

de ledlamp

de gloeilamp

de neonverlichting

Antwoorden 38 Op de gladde ijzers

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

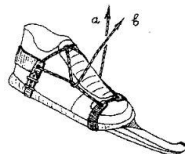
Kies uit:

1. *glissen*, 2. *Friese doorloper*, 3. *ijzeren schoen*,
4. *noor*, 5. *klapschaats*, 6. *dierenbotten*

- A. De eerste schaatsen waren gemaakt van **6** .
- B. Die eerste schaatsen werden **1** genoemd.
- C. Het woord schaatsen bestond in de middeleeuwen niet. Men noemde een schaats de **3** .
- D. De schaatser Jaap Eeden maakte de **4** populair.
- E. De **2** was een houten schaats met ijzers. Ze waren goed om lange afstanden te schaatsen.
- F. Bij de **5** kan de rijder zijn been goed strekken. Zo kan hij meer kracht zetten.

goed
/fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

- A. Schaatsen met een grote krul aan de voorkant gebruikte men vroeger om te zwieren. *waar/niet waar*
- B. Het eerste kunstijs werd gebruikt in 1960 bij de Olympische Spelen. *waar/niet waar*
- C. Bij ijsdansen wordt gesprongen. *waar/niet waar*
- D. De Elfstedentocht is een grote tocht van 200 km op kunstijs. *waar/niet waar*
- E. Dat er heel vroeger al geschaatst werd, weten we door schilderijen. *waar/niet waar*

Op de gladde ijzers

3. Teken de schaatsen in elk vak

<p><i>de glis</i></p>	<p><i>de doorloper</i></p>
<p><i>de noor</i></p>	<p><i>de kunstschaats</i></p>

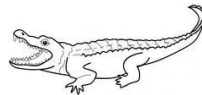
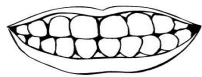
Antwoorden 39 Tandem

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.
Kies uit:

 1. *de snijtanden*, 2. *de kiezen* 3. *de valse kiezen*,
4. *de hoektanden*, 5. *het melkgebit*,

- A. Onze eerste tanden zijn niet blijvend. Dit noemen we **5**.
- B. Deze tanden werken als een mes. Dit zijn **1**.
- C. **3** hebben een bolle vorm en staan meer vooraan in de mond.
- D. Vroeger waren **4** een stuk groter.
- E. Achterin de mond staan **2**. Ze malen het eten fijn.

goed/
fout

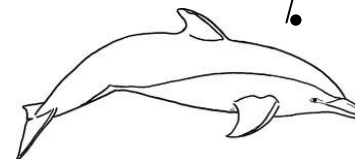
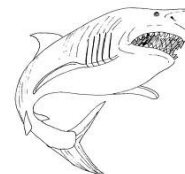
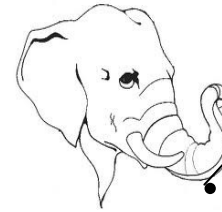
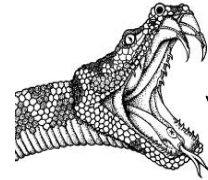

2. Zijn de volgende zinnen *goed* of *fout*?

- A. Het gif van een slangenbeet helpt mee om het dier in de maag van de slang te verteren. *goed/fout*
- B. Piranha's zijn zoutwatervissen. *goed/fout*
- C. Bij knaagdieren blijven de snijtanden doorgroeien. *goed/fout*
- D. "Je mag een gegeven paard niet in de bek kijken", betekent dat het onbeleefd is om ontevreden te zijn over een gekregen cadeau. *goed/fout*
- E. Krokodillen doden hun prooi altijd in het water. *goed/fout*
- F. Stropers zijn uit op de ivoren tanden van de olifant. *goed/fout*

Tanden

3. Zoek het goede woord bij het plaatje. Trek een lijn.

stootwapen

scheermesjes

antenne

injectienaald

zaagtanden

leeftijd

Antwoorden 40 Onweer

1. Los de puzzel aan de rechterkant op:
- Van links naar rechts**
4. Zo noem je waterdamp hoog in de lucht.
5. De dagen tussen 20 juli en 20 augustus
6. Een ander woord voor fulguriet.

Van boven naar beneden

1. Een wolk in de vorm van een paddenstoel.
2. De vonk die vanuit een wolk naar de Aarde gaat.
3. Germaanse god van donder en bliksem.
7. Hierlangs vind je vaak een bolbliksem.

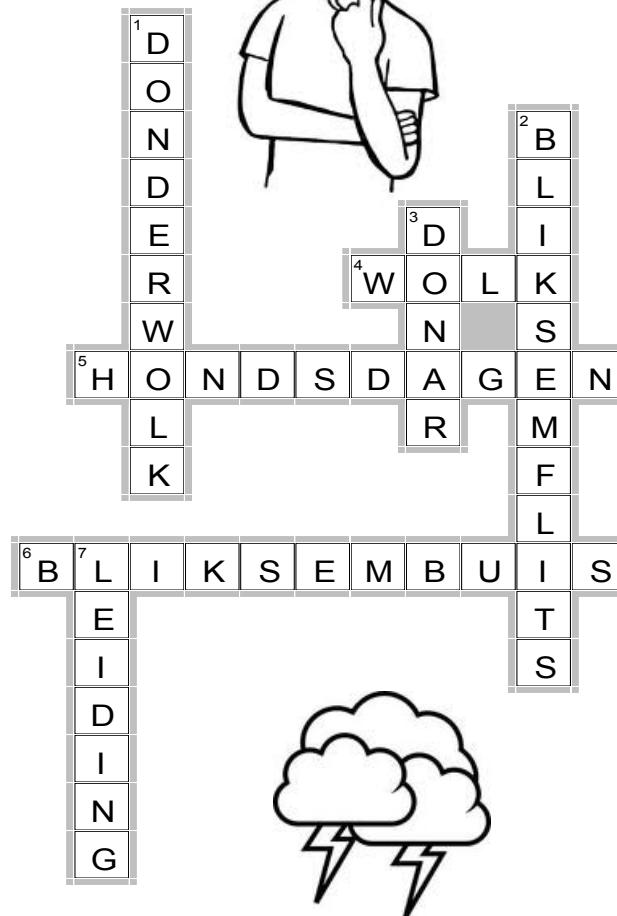
goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?
 - A. Eerst komt de flits en dan de donder *goed/fout*
 - B. Onweer ontstaat doordat twee wolken op elkaar botsen. *goed/fout*
 - C. In een bos moet je bij onweer een open plek zoeken. *goed/fout*
 - D. Een paraplu is veilig bij onweer. *goed/fout*
 - E. Het beste is om bij onweer naar binnen te gaan. *goed/fout*
 - F. Bliksem kun je ook boven uitbarstende vulkanen zien. *goed/fout*

Onweer

Puzzel

5

Antwoorden 41 Zuivel

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1. *margarine*, 2. *kwark*, 3. *brij*, 4. *room*, 5. *het zuur*, 6. *pens*, 7. *kalk*,

- A. Het woord zuivel is een oud woord voor **3**.
- B. Één van de vier koeienmagen is de **6**.
- C. Het vet op rauwe melk heet **4**.
- D. Vroeger kon melk niet goed bewaard worden. Kaas en boter konden door **5** erin bewaard worden.
- E. Hele verse kaas heet ook wel **2**.
- F. De **7** in melk zorgt voor sterke botten.
- G. Kunstboter is geen echte boter, maar **1**.

2. Welke van de twee woorden is het goede woord?
- A. Om boter te maken heb je *room/karnemelk* nodig.
- B. Je krijgt boter door karnen. Een ander woord voor karnen is *kloppen/afromen*.
- C. Zuursel uit de maag van een kalf is *stremsel/wrongel*.
- D. Zetmeel is een stof die melk dikker maakt. Zetmeel zit in *aardappelen/melk*.

Zuivel

3. Kruiswoordpuzzel: **Kaas maken**

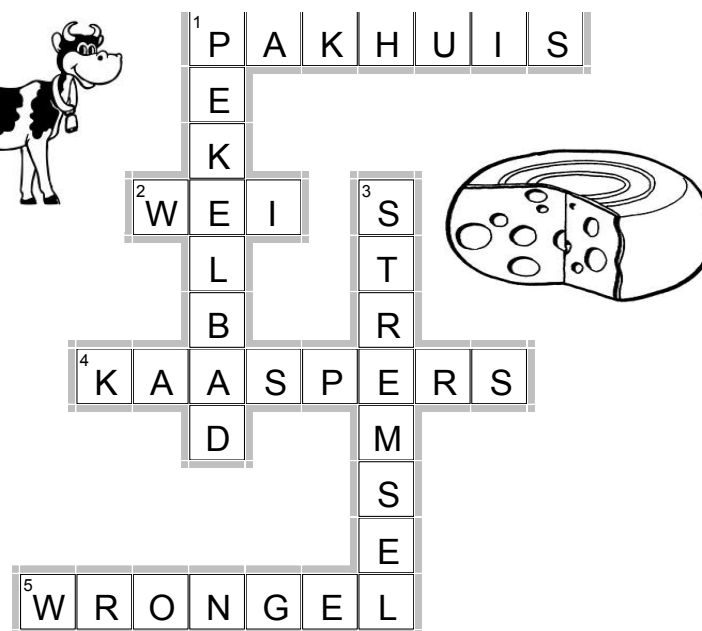
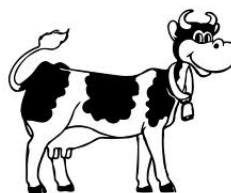

Van links naar rechts

- Hier rijpen de kazen.
- Geelgroen vocht dat ontstaat bij het maken van kaas.
- Hieronder staat het kaasvat een paar uur.
- De dikke witte massa waar het kaasmaken mee begint.

Van links naar rechts

- Hierin krijgt de kaas zijn pittige smaak.
- Deze stof laat de melk klonteren.

Antwoorden 42 Snavels

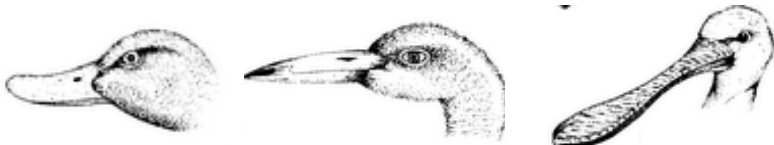
1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

- 1. de eend, 2. de specht, 3. de toekan, 4. de ooievaar
- 5. de pelikaan, 6. de uil

- A. **2** gebruikt zijn snavel als beitel.
- B. **3** gebruikt zijn snavel als koeling.
- C. **4** gebruikt zijn snavel als klepper.
- D. **1** gebruikt zijn snavel om olie op zijn veren te smeren.
- E. **6** gebruikt zijn snavel als moordwapen.
- F. **5** gebruikt zijn snavel als schepnet.

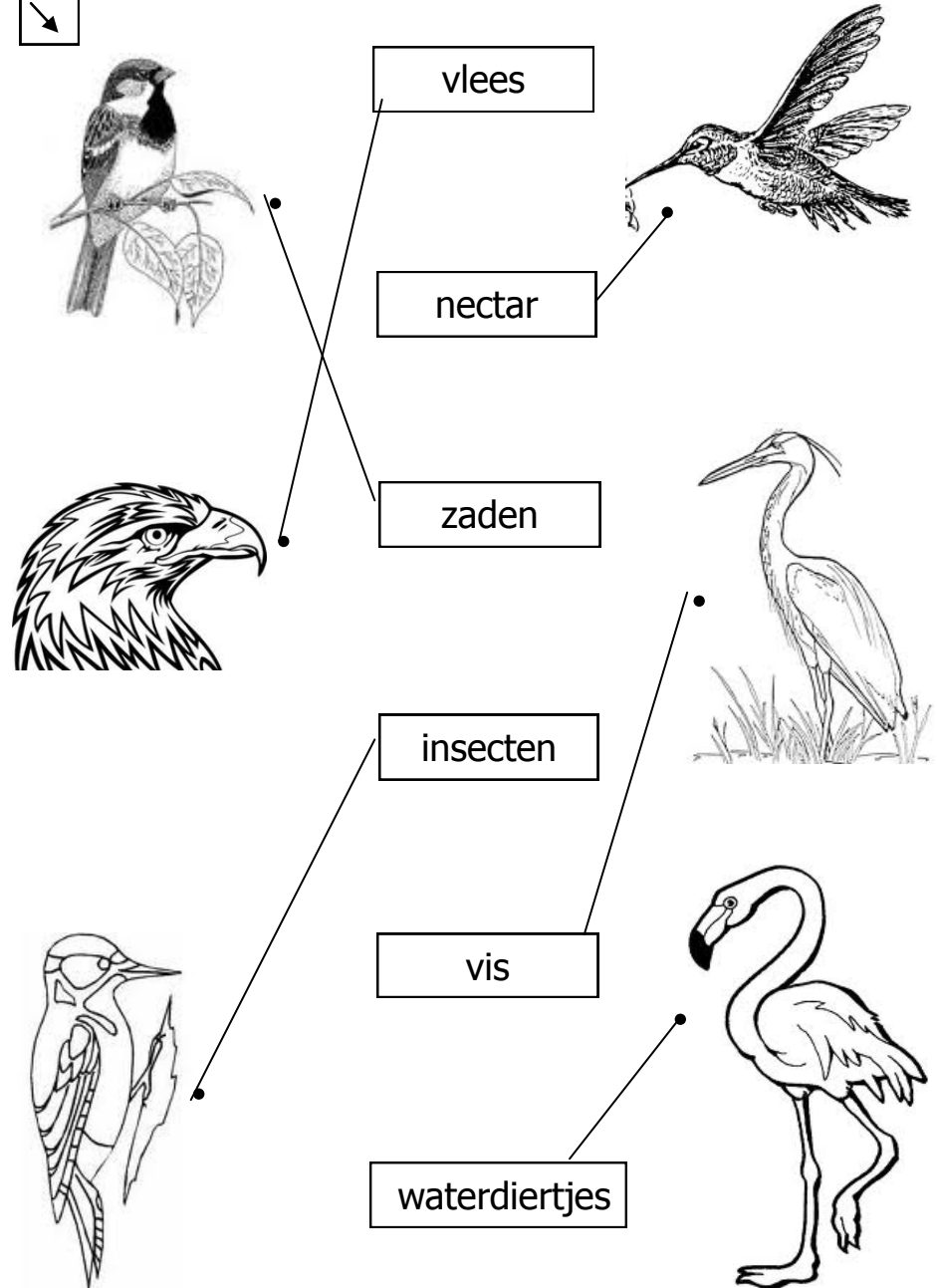
goed/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. De snavel van een vogel is gemaakt van bot. *goed/fout*
- B. Met de twee gaatjes in de snavel kan een vogel ruiken. *goed/fout*
- C. Alle vogels gebruiken hun snavel als "papepel". *goed/fout*
- D. Zwaluwen vangen insecten terwijl ze vliegen. *goed/fout*
- E. Alle snavels zijn voedselgrijpers. *goed/fout*

Snavels

3. Wat eet deze vogel met zijn snavel.

Antwoorden 43 Piramides

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1. Ra, 2.Nijl, 3.sarcofaag, 4.farao, 5.Horus, 6.piramide, 7.god van de Nijl, 8. mummie

- A. Een Egyptische koning werd een **4** genoemd.
 B. De god van de zon heette in Egypte **1** .
 C. De valkgod die alles zag, heette **5** .
 D. Na zijn dood kwam een Egyptische koning terug als **7** .
 E. Het lichaam van de dode koning werd bewaard als **8** .
 F. Een Egyptische doods-kist noem je een **3** .
 G. De trap waarlangs de koning naar de hemel ging, was de **6** .
 H. Veel koningsgraven werden gebouwd langs de rivier de **2** .

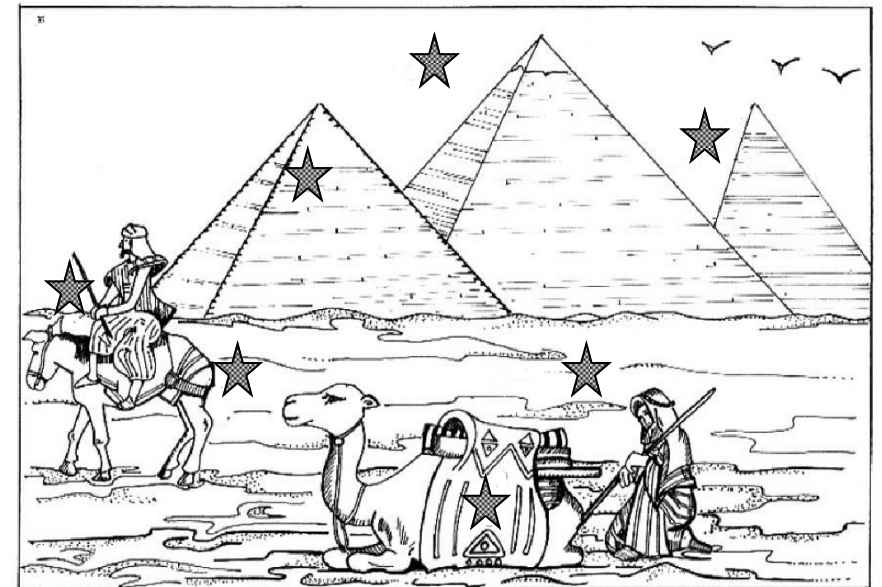
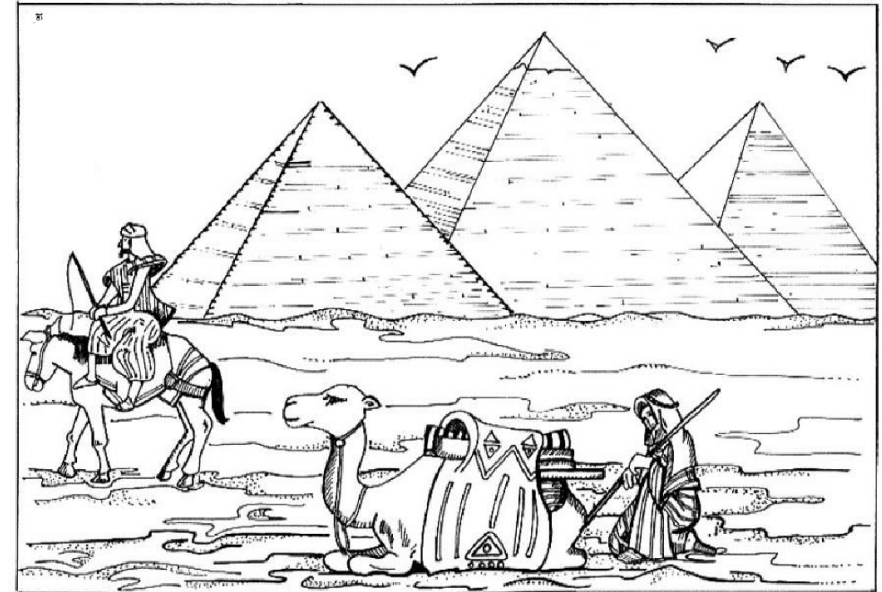
goed
/fout

2. Zijn de zinnen *goed* of *fout*?

- A. Piramides waren het teken van heuvels die uit de zee kwamen. *goed/fout*
 B. Het bouwen van piramides gebeurde door slaven. *goed/fout*
 C. Een grote piramide bouwen, duurde wel tien jaar. *goed/fout*
 D. De oudere piramides hadden de vorm van een trap. *goed/fout*
 E. De rivier de Nijl zorgde in Egypte voor vruchtbaar land. *goed/fout*.

Piramides

3. Zoek de 7 verschillen.

Antwoorden 44 Slimme dieren

1. Los de puzzel op.

Van links naar rechts

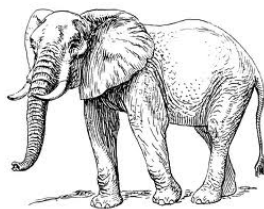
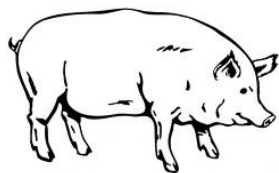

2. Dit dier is dol op spelen.
3. Dit dier doet alsof het iets verstopt.
6. Dit dier sluit zijn hol of met een stuk rots.
7. Dit dier herkent kleuren en vormen.
8. Dit dier voelt zich thuis in een doolhof.
10. Dit dier kan met zijn snuit dingen besturen.

Van boven naar beneden

1. Dit betekent de naam oerang-oetan in het Nederlands.
4. Dit dier heeft een enorm geheugen.
5. Dit dier is goed in memory met getallen.
9. Dit dier vist met broodkruimels.

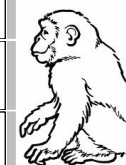
goed
/fout

2. Zijn de zinnen *goed* of *fout*?

- A. Ratten eten altijd eerst hele kleine beetjes van het voedsel dat ze vinden. *goed/fout*
- B. Duiven vinden hun hok altijd weer terug. Dat noem je instinct. *goed/fout*
- C. Dolfijnen leven alleen. *goed/fout*
- D. Orang-oetans zien weinig mensen. *goed/fout*
- E. De groene roodstaart is een papegaai die kan praten. *goed/fout*.

Slimme dieren

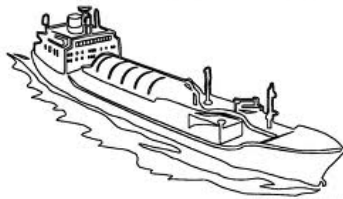
Antwoorden 45 De haven

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.
Kies uit:

1. *stukgoederen*, 2. *droge bulk*, 3. *de loods*,
4. *elevator*, 5. *natte bulk*, 6. *containers*

- A. **6** zijn makkelijk te stapelen en passen op treinen.
B. **1** zitten verpakt in kisten, vaten of balen.
C. Zand is een voorbeeld van **2** .
D. Ruwe olie is een voorbeeld van **5** .
E. Als het schip in de buurt van de haven is, komt **3**
aan boord.
F. Een **4** is een grote stofzuiger die graan kan
opzuigen.

goed
/fout

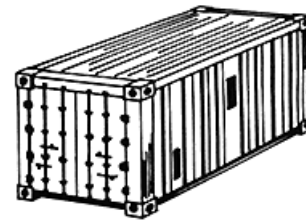

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?
A. Binnenhavens liggen aan rivieren. *waar/niet waar*
B. De visafslag is een plek waar vis gevangen wordt.
waar/niet waar
C. Containers hebben allemaal dezelfde maat.
waar/niet waar
D. Binnenschepen vervoeren containers. *waar/niet waar*
E. Fruit is stukgoed. *waar/niet waar*
F. Sleepboten helpen zeeschepen bij het afmeren
(parkeren) in de haven. *waar/niet waar*

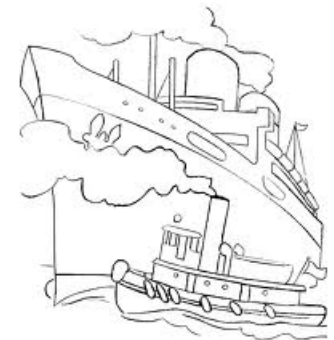
De haven

3. Wat weet je over de haven? Maak 4
tekeningen

de container

de sleepboot

het containerschip

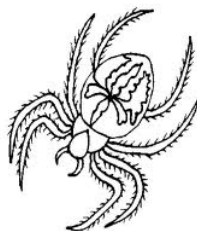

het binnenvaartschip

Antwoorden 46 Bijgeloof

- Vul het nummer voor het woord in de goede zin.
Kies uit: 1.zout, 2.een paraplu, 3.hout, 4.schoenen, 5.klavertje vier, 6.een gebroken spiegel,
- Vroeger dacht men dat een **5** hielp tegen betovering door heksen.
- Mors niet met **1** Dat brengt ongeluk.
- Zeven jaren ongeluk krijg je door **6** .
- Je raakt je verstand kwijt als je **2** laat vallen.
- Boze geesten zaten in **3** dacht men vroeger.
- Op **4** spugen zorgde ervoor dat je ongeluk weer weg ging.

goed
/fout

- Is de zin *waar* of *niet waar*?
 - De blaadjes van een klavertje vier zijn het teken van vertrouwen, liefde, hoop en geluk. *waar/niet waar*.
 - Als een kat aan zijn poot likt, komt er prettig bezoek. *waar/niet waar*
 - Vroeger droeg men een walnoot met een kruisspin om de nek tegen de koorts. *waar/niet waar*
 - Lieveheersbeestjes werden ook wel hemelbeestjes genoemd. *waar/niet waar*.
 - Als je op zondag geboren was, bracht dat zeker geluk. *waar/niet waar*
 - Kinderen die op zaterdagmiddag geboren waren, maakten veel fouten. *waar/niet waar*

Bijgeloof

- Brengt dit voorwerp geluk of ongeluk? Trek een lijn naar het goede vak.

7

13

GELUK

ONGELUK

